

**UCHWAŁA NR LVII/385/2014
RADY GMINY PIEKOSZÓW
z dnia 21 marca 2014 r.**

**w sprawie zmiany Uchwały Nr XLIX/333/2013 Rady Gminy Piekoszów z dnia 7 listopada 2013 roku
w sprawie przyjęcia programu naprawczego dla Gminy Piekoszów**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.) oraz art. 224 ust.1, art. 240 a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 roku poz. 885 ze zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1.

Zmienia się załącznik do Uchwały Nr XLIX/333/2013 Rady Gminy Piekoszów z dnia 7 listopada 2013 roku w sprawie przyjęcia programu naprawczego dla Gminy Piekoszów zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY
PIEKOSZÓW
Pelagia Rusiecka
Pelagia Rusiecka

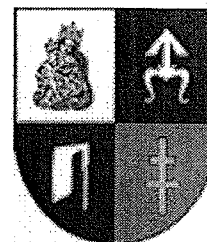
Uzasadnienie

Program naprawczy dla Gminy Piekoszków został uchwalony Uchwałą Pełniącą Funkcję Rady Gminy Piekoszków Nr XLIX/333/2013 z dnia 7 listopada 2013 roku. Następnie po uzyskaniu pozytywnej opinii RIO w Kielcach w tej sprawie, w dniu 22 listopada 2013 roku złożono do Ministerstwa Finansów wnioski o przyznanie pożyczki z budżetu państwa w wysokości 13.000.000,00 zł, który po analizie formalno – prawnej został pismem z dnia 30.12.2013 roku zwrócony w celu uzupełnienia oraz udzielenia dodatkowych wyjaśnień.

Ponadto od 28 grudnia 2013 roku gminy realizujące program naprawczy obowiązują dodatkowe ograniczenia wynikające z art. 240a ustawy o finansach publicznych. Od dnia 01.01.2014 roku obowiązuje nowy rok budżetowy i o wyżej wymienioną pożyczkę można ubiegać się na podstawie zaktualizowanego programu naprawczego, uchwały budżetowej i wieloletniej prognozy finansowej zgodnie z obowiązującymi przepisami od 2014 roku.

Wobec powyższego opracowany został poprawiony program naprawczy uwzględniający zmianę przepisów ustawy o finansach publicznych oraz uwagi Ministerstwa Finansów z dnia 30.12.2013 roku.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY
PIEKOSZÓW
Pelagia Rusiecka
Pelagia Rusiecka

PROGRAM POSTĘPOWANIA NAPRAWCZEGO

GMINY PIEKOSZÓW

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Metoda prognozowania przyjęta w analizie.....	4
1.1 Analiza danych historycznych.....	4
1.2 Metoda prognozowania.....	4
1.3 Założenia makroekonomiczne przyjęte do prognozy na lata 2015-2018.....	6
2. Ryzyko towarzyszące funkcjonowaniu JST.....	9
3. Zestawienie dochodów Gminy w latach 2009 - 2013.....	12
4. Zestawienie wydatków Gminy w latach 2009 - 2013.....	18
5. Zestawienie relacji między dochodami i wydatkami Gminy w latach 2009 - 2013.....	22
6. Wolne środki finansowe.....	23
7. Wykonanie budżetu gminy Piekoszków w latach 2009-2013.....	24
8. Zobowiązania Gminy.....	25
9. Podsumowanie.....	26
10. Plan przedsięwzięć naprawczych wraz z harmonogramem wprowadzania.....	26
10.1 Plan przedsięwzięć naprawczych poczynionych w 2013 roku oraz planowanych na lata 2014-2016.....	26
10.2 Efekt finansowy planowanych/wdrożonych przedsięwzięć naprawczych.....	36
10.3 Harmonogram.....	41
11. Projekcje sytuacji finansowej Gminy z uwzględnieniem działań naprawczych oraz pożyczki z budżetu Państwa.....	42
11.1 Założenia analizy, zobowiązania finansowe Gminy.....	42
12. Podsumowanie.....	48

Wstęp

Zgodnie z art. 224 ust 6 ustawy z dnia 27 sierpnia o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm) jednostce samorządu terytorialnego może być udzielona pożyczka z budżetu państwa jeżeli:

1. Jednostka samorządu terytorialnego realizuje postępowanie naprawcze lub przystępuje do jego realizacji oraz
2. Z analizy programu postępowania naprawczego wynika, że w stopniu wysoce prawdopodobnym:
 - a. nastąpi poprawa sytuacji finansowej tej jednostki oraz skuteczności w wykonywaniu jej ustawowych zadań,
 - b. zachowane zostaną zasady określone w art. 242 - 244, na koniec roku, w którym upływa termin spłaty pożyczki,
 - c. zapewniona zostanie spłata wraz z odsetkami.

Szczegółowy zakres danych zawartych we wniosku o udzielenie pożyczki określony został w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 roku w sprawie pożyczek z budżetu państwa udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego w ramach postępowań ostrożnościowych lub naprawczych (Dz. U. Nr 257, poz. 1730).

Zgodnie z zapisami § 3 pkt 4) Rozporządzenia, do wniosku o udzielenie pożyczki z budżetu państwa dołącza się program postępowania ostrożnościowego lub naprawczego oraz:

1. Analizę stanu finansów jednostki samorządu terytorialnego,
2. Plan przedsięwzięć ostrożnościowych lub naprawczych, wraz z harmonogramem ich wprowadzenia,
3. Przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć ostrożnościowych lub naprawczych wraz z określeniem metodologii ich obliczania,
4. Uzasadnienie podejmowanych działań w ramach postępowania ostrożnościowego lub naprawczego,

- jeżeli nie są zawarte w programie ostrożnościowym lub naprawczym.

1. Metoda prognozowania przyjęta w analizie

1.1 Analiza danych historycznych

„Podstawą budowy prognoz, jest poprawnie przeprowadzona diagnoza badanej rzeczywistości, czyli stwierdzenie przeszłego oraz faktycznego (teraźniejszego) stanu prognozowanych zjawisk”¹, dlatego też, każda z kategorii dochodów i wydatków została przeanalizowana oddzielnie.

Pierwszym etapem analizy będzie przedstawienie historycznych danych. Badaniem objęto dane dotyczące wykonania budżetów lat 2009-2013. W kolejnym etapie porównywano dynamikę danych ze wskaźnikiem wzrostu ogólnego poziomu cen, PKB, czy też średnią dynamiką obserwowaną dla podobnych podmiotów.

Starano się także znaleźć czynniki mogące mieć wpływ na kształtowanie się wyodrębnionych kategorii dochodów i wydatków.

Dane dotyczące 2013 roku stanowią wykonanie budżetu.

Dane dotyczące 2014 roku stanowią budżet na ten rok przyjęty Uchwałą Nr LIV/ 366/ 2014 Rady Gminy Piekoszów z dnia 30 stycznia 2014 r., z uwzględnieniem spłaty w wydatkach zobowiązań Gminy.

1.2 Metoda prognozowania

W literaturze znaleźć można wiele sposobów przetwarzania informacji o przeszłości zjawiska oraz metod przejścia od informacji przetworzonej do prognozy. Najczęściej sklasyfikowane są one z podziałem na dwie grupy: metod statystyczno-matematycznych, czy też ilościowych oraz niematematycznych, określanych również jako jakościowe. Różnice między powyższymi grupami sprowadzają się do oparcia na formalnym modelu prognostycznym, zbudowanym na podstawie danych o historycznym kształtowaniu się wartości zmiennej prognozowanej i zmiennych objaśniających, w przypadku pierwszej grupy. Natomiast druga grupa metod opiera się na osądach ekspertów, które mogą, lecz nie muszą być formułowane na podstawie danych o kształtowaniu się wartości zmiennej prognozowanej i zmiennych objaśniających w przeszłości. Niestety, z uwagi na niewielki materiał statystyczny, ograniczony małą liczbą i niską częstotliwością obserwacji, a także bardzo prawdopodobny wpływ zdarzeń jednorazowych na analizowany obszar badawczy, nie można zastosować żadnych metod statystyczno-matematycznych. Z tej samej przyczyny w analizie nie używa się żadnych średnich i innych miar statystycznych, unikając tym samym błędu, polegającego na wnioskowaniu opartym na zbyt małej, niereprezentatywnej próbie.

Do prognozowania użyto rozbudowanej metody Naive forecast (metoda naiwna). Naive forecast stosuje się w sytuacjach, gdy brak jest możliwości użycia innych metod lub użycie tych metod, skazane jest na niepowodzenie, choćby z powodu dużej losowości obserwacji. Metody naiwne są proste, przez to łatwe i szybkie w użyciu. Opierają się one na założeniu, że wahania przypadkowe prognozowanej zmiennej są niewielkie, oraz że dotychczasowy wpływ czynników, kształtujący

¹ *Prognozowanie gospodarcze. Metody, modele, zastosowania, przykłady*, red. nauk. E. Nowak, Warszawa 1998, s. 32.

obserwowane zjawisko, nie ulegnie zmianie. Najprostsza metoda naiwna zakłada, że prognozowana wielkość zjawiska w okresie lub momencie t będzie taka sama jak ostatnio zaobserwowana wartość. Formalnie można to zapisać następująco:

$$y_t^* = y_{t-1}$$

gdzie:

y_t^* - prognoza zmiennej Y na moment t ,

y_{t-1} - wartość zmiennej prognozowanej w momencie $t-1$.

Jeżeli prognozowana zmienna charakteryzuje się istnieniem tendencji do wzrostu (spadku), to do prognozowania można użyć metody, która zakłada, że wartość prognozowanej zmiennej wzrośnie (spadnie) w momencie lub okresie prognozy o określony procent w momencie lub okresie poprzednim. Formalnie można to zapisać następująco:

$$y_t^* = (1 + c) \cdot y_{t-1}$$

gdzie:

c - wskaźnik wzrostu (spadku).

W niniejszej pracy do prognozowania wykorzystano metodę, która jest rozszerzoną wersją przytoczonych wyżej metod naiwnych.

Zastosowany model umożliwia budowanie prognozy w oparciu o stały wskaźnik wzrostu (spadku) lub jako funkcję inflacji albo PKB. Jeśli wybierzemy stały wskaźnik wzrostu (spadku), to formalny zapis wygląda identycznie jak równanie wyżej.

Jeżeli nie zdecydujemy się na prognozowanie w oparciu o stały wskaźnik wzrostu (spadku), to prognozę możemy uzależnić od wag stojących przy inflacji i wskaźniku wzrostu PKB. Formalnie można to zapisać następująco:

$$y_t^* = y_{t-1} \cdot [1 + CPI_t \cdot W(cpi)] \cdot [1 + PKB_t \cdot W(pkb)]$$

gdzie:

CPI_t - wskaźnik inflacji w momencie t ,

$W(cpi)$ - waga inflacji,

PKB_t - wzrost PKB w momencie t ,

$W(pkb)$ - waga PKB.

Wielkość wag została wyznaczona na podstawie historycznego kształtowania się danych w cenach stałych i bieżących, zaobserwowanej dynamiki w cenach bieżących i dynamiki cen, a także opinii opartych na eksperckiej wiedzy i doświadczeniu.

Z kilkunastoletniego doświadczenia wynika, że w przypadku finansów JST metoda ta daje najlepsze rezultaty. Jest odporna na wahania danych, będące wynikiem np. zmian legislacyjnych, jednocześnie dając duże możliwości w zakresie korekt eksperckich, opartych na wiedzy i doświadczeniu. Dobór tej metody służy celowi, jakim w niniejszym opracowaniu jest sporządzenie planu finansowego, który zapewniłby odpowiedni poziom nadwyżki operacyjnej, niezbędny do realizacji inwestycji i obsługi zadłużenia. Szerzej o tym w dalszych rozdziałach.

1.3 Założenia makroekonomiczne przyjęte do prognozy na lata 2015-2018

CZYNNIKI MAJĄCE WPŁYW NA GOSPODARKE BUDŻETOWĄ I FINANSE

Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego w okresie analizy będą zależały od wielu czynników, które można podzielić na dwie zasadnicze kategorie:

- czynniki **wewnętrzne** (endogeniczne), na które jednostka ma wpływ,
- czynniki **zewnętrzne** (egzogeniczne), na które jednostka nie ma wpływu.

Do czynników wewnętrznych należy przede wszystkim polityka finansowa jednostki.

Jako główne czynniki zewnętrzne można wymienić: zmiany uregulowań prawnych, stan koniunktury gospodarczej w kraju czy też zmiany wartości relacji łącznej kwoty państwowego długu publicznego powiększonego o kwotę przewidywanych wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji, udzielonych przez podmioty sektora finansów publicznych, do produktu krajowego brutto.

W obrębie **regulacji prawnych** możemy wymienić takie dokumenty, jak:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (w szczególności limity zadłużenia oraz wydatków na obsługę długu),
- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych oraz inne ustawy podatkowe,
- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska,
- Rozporządzenia Ministra Finansów.

Inne zewnętrzne czynniki mogące wpłynąć na sytuację finansową i gospodarczą jednostki samorządu terytorialnego to lokalne potrzeby społeczne i uwarunkowania gospodarcze regionu.

Do czynników wewnętrznych, determinujących stabilność budżetów j.s.t. należy zaliczyć: uwarunkowania zależne od sytuacji mieszkańców, działających tam przedsiębiorstw czy posiadanego majątku komunalnego.

Uzależnianie dochodów jst od jednego, nie zawsze stabilnego źródła jest wielce ryzykowne. Znacznie korzystniejsze dla finansów komunalnych jest rozproszenie dochodów, posiadanie kilku niezależnych źródeł finansowania.

Sytuację finansową jst na skutek czynników wewnętrznych mogą destabilizować również rezultaty postępowań sądowych prowadzonych np.: w sprawach roszczeń o należny j.s.t. podatek lub opłatę lokalną, a także w przypadku nienależnego pobrania podatku lub opłaty przez j.s.t.

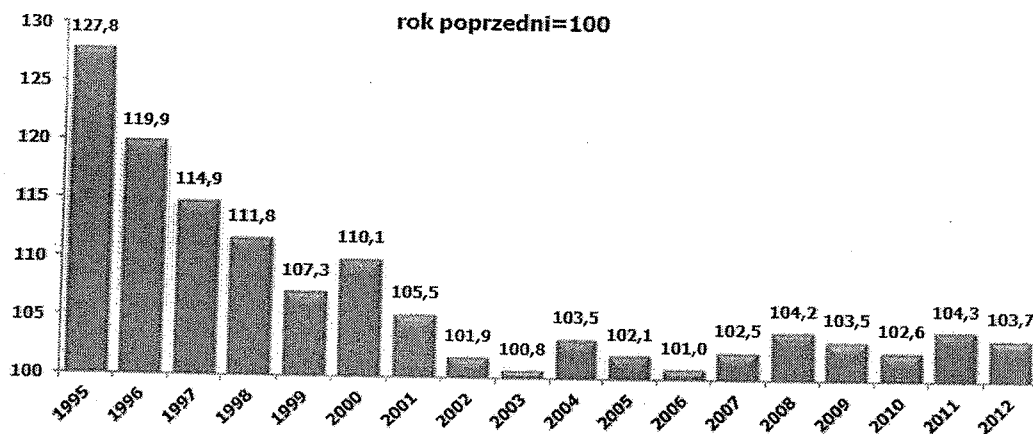
INFLACJA

Z analizy głównych źródeł dochodów i wydatków wynika, iż w dużej mierze wielkości te zmieniają się pod wpływem inflacji.

Proces dezinflacji zapoczątkowany w gospodarce polskiej w 1991 roku i kontynuowany, dzięki prowadzonej polityce fiskalnej i monetarnej, przez kolejne lata doprowadził do ograniczenia dynamiki cen z poziomu 585,8% w 1990 r. do 3,7% w 2012 r.

Na wykresie 1 zamieszczono dane obrazujące zmiany wskaźnika cen i usług konsumpcyjnych w latach 1995 - 2012.

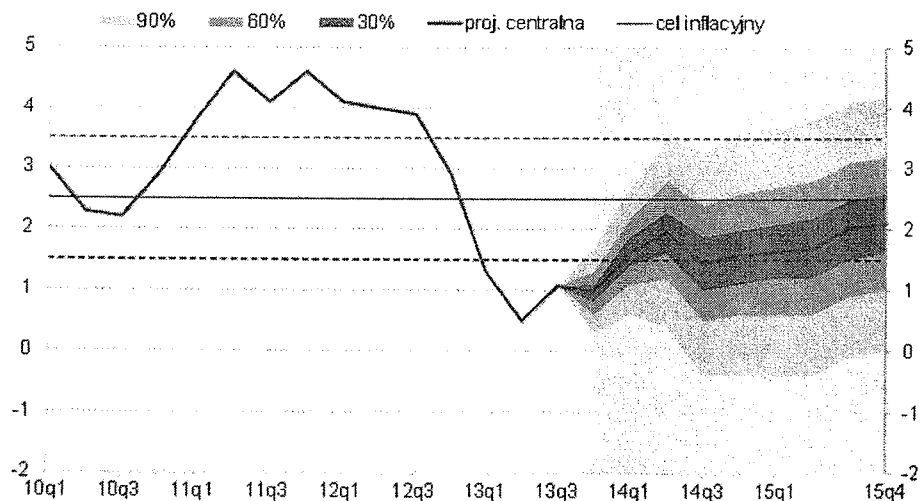
Wykres 1: Średnioroczny wskaźnik wzrostu cen i usług w latach 1995-2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na wykresie 2 ujęto w formie graficznej kształtowanie się prognozy wielkości wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2014-2015 według Narodowego Banku Polskiego. Jest to tzw. wykres wachlarzowy.

Wykres 2: Centralna projekcja oraz wykres wachlarzowy inflacji

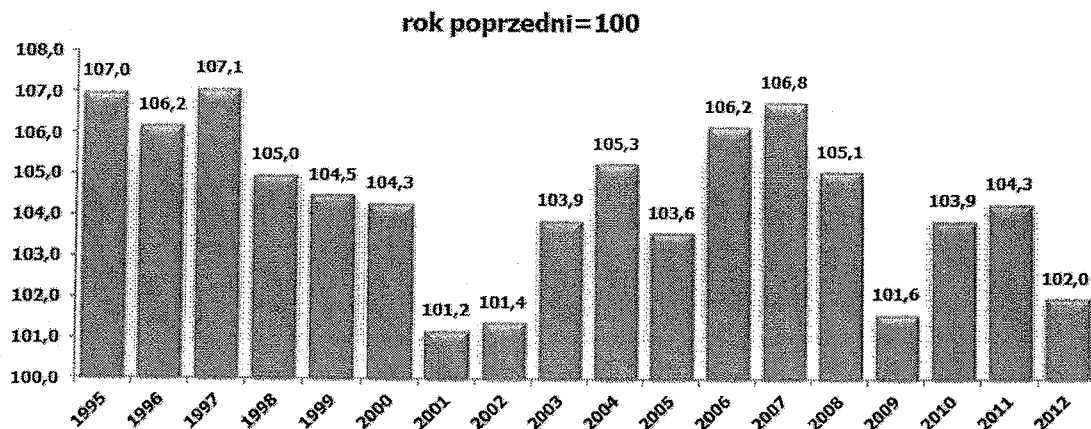

Źródło: Narodowy Bank Polski

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

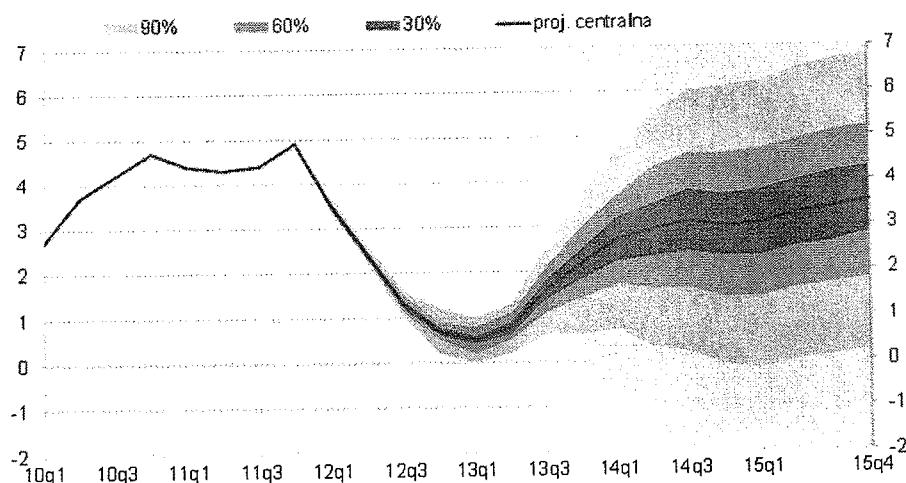
Analiza kształtowania się dochodów pochodzących z podatków dochodowych od osób fizycznych i prawnych stanowiących dochód budżetu państwa wykazała, że jednym z czynników mogących mieć wpływ na dochody z tego tytułu jest wzrost Produktu Krajowego Brutto. Odniesienie dochodów i wydatków do Produktu Krajowego Brutto pozwala spojrzeć na dany samorząd w szerszym ujęciu. Na wykresie 3 zamieszczone zostały informacje na temat dynamiki zmian Produktu Krajowego Brutto w Polsce w latach 1995 – 2012.

Wykres 3: Zmiany PKB w Polsce w latach 1995-2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na poniższym wykresie przedstawiono w formie graficznej kształtowanie się prognozy wskaźnika wzrostu PKB w latach 2014-2015 według Narodowego Banku Polskiego.

Wykres 4: Centralna projekcja oraz wykres wachlarzowy PKB

Źródło: Narodowy Bank Polski

Prognoza wskaźnika wzrostu cen i usług, a także Produktu Krajowego Brutto na lata 2015-2018 oparte zostały na opracowaniu NBP pt. „Projekcja inflacji Narodowego Banku Polskiego na podstawie modelu NECMOD” (powyższe wykresy) oraz studium pt. „Wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego” stworzonego przez Ministerstwo Finansów i opublikowane w listopadzie 2013 roku.

Zastosowane w opracowaniu wskaźniki inflacji i dynamiki PKB, stanowiące podstawę prognozowania poziomu dochodów i wydatków przyjęto odpowiednio:

Wskaźnik inflacji

2015	2016	2017	2018
2,5%	2,5%	2,5%	2,4%

Dynamika PKB

2015	2016	2017	2018
3,8%	4,3%	4,3%	4,1%

W kolejnych latach, dla bezpieczeństwa prognozy, przyjęto stały poziom dochodów i wydatków Gminy (z roku 2018).

2. Ryzyko towarzyszące funkcjonowaniu JST

Problematykę ryzyka w działalności jednostek samorządu terytorialnego można zaliczyć do ważnych, chociaż jednocześnie skomplikowanych problemów współczesnego samorządu. Aby dokładnie przedstawić długoterminową prognozę stanu finansów samorządu, należy uwzględnić wszelkie możliwe do wystąpienia zagrożenia i niekorzystne elementy. Zagrożenia

te mogą znacznie utrudnić osiągnięcie przed jednostką wyznaczonych zadań i celów. Możemy tutaj wymienić:

RYZIKO ISTOTNEJ ZMIANY POLITYCZNEJ W ORGANACH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Radni – członkowie podstawowego organu stanowiącego Gminy – wybierani są w wyborach powszechnych, dlatego też na decyzje ekonomiczne oraz finansowe podejmowane przez jednostkę mogą wpływać czynniki zarówno polityczne, jak i społeczne.

RYZIKO INSTYTUCJONALNE

Związane jest z możliwością wprowadzenia zmian regulacji prawnych i podatkowych mających bezpośredni wpływ na kształtowanie się poziomu dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

RYZIKO POGORSZENIA SYTUACJI SAMORZĄDÓW NA SKUTEK ZWIĘKSZENIA ICH ZADAŃ

Realizacja nowych zadań wiąże się ze zwiększonymi nakładami środków finansowych na bieżące funkcjonowanie. W ślad za nowymi zadaniami powinny być przekazywane środki na ich finansowanie. Jak pokazuje praktyka bardzo często wydatki na przekazywane zadania są niedoszacowane przez państwo.

RYZIKO NIESTABILNOŚCI GOSPODARCZEJ I POLITYCZNEJ

Wiąże się z pogorszeniem ogólnej sytuacji gospodarczej kraju lub regionu, wzrostem inflacji oraz bezrobocia. W rezultacie zjawiska te wpływają na dochody czerpane z podatków i opłat.

RYZIKO BRAKU ZAKŁADANYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Występuje w przypadku finansowania długookresowych inwestycji środkami obcymi np. z funduszy pomocowych.

RYZIKO PRZESZACOWANIA DOCHODÓW BUDŻETU

Przygotowywanie budżetu od strony dochodów może opierać się na zbyt optymistycznych założeniach. W rezultacie niższe wpływy przy ustalonych wyższych wydatkach skutkują powstaniem lub zwiększeniem deficytu budżetowego, co może doprowadzić do zaburzeń płynności finansowej.

RYZIKO NADZWYCZAJNEGO ZWIĘKSZENIA WYDATKÓW BUDŻETU

Jednostki tworzą rezerwy na nieprzewidziane w budżecie wydatki. Może się okazać, że wystąpi nieplanowany wzrost wydatków przekraczający poziom utworzonej rezerwy (np. związanych z

klęską żywiołową). Wówczas pokrycie tych wydatków może nastąpić poprzez zmniejszenie innych wydatków lub też zwiększenie zadłużenia.

RYZYKO KURSOWE

Występuje w przypadku jednostek, które zaciągnęły zobowiązania indeksowane dla walut obcych.

RYZYKO ZMIANY STAWEK PODATKÓW POŚREDNICH

Jednostki samorządu terytorialnego mogą ponosić ryzyko zwiększenia stawek podatków pośrednich, w tym stawek podatku od towarów i usług.

Na gruncie obowiązującego stanu prawnego jednostki samorządu terytorialnego nie mają prawa do pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony. Powoduje to, iż ponoszą one ekonomiczny ciężar podatku od towarów i usług. Podwyższenie stawek podatku VAT może skutkować wyższymi cenami żądanymi przez dostawców i wykonawców w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

RYZYKO STÓP PROCENTOWYCH

Obligacje i kredyty oprocentowane są według zmiennych stawek WIBOR, które zmieniają się zarówno w ciągu całego roku, jak i w poszczególnych latach.

Na ustalenie wielkości stawek WIBOR pośredni wpływ ma poziom inflacji, dlatego też samorząd powinien wziąć pod uwagę ryzyko związane ze zmianami inflacyjnymi. Zmniejszenie poziomu inflacji powodować może zmniejszenie poziomu WIBOR-u, i tym samym będzie wywierać wpływ na poziom obsługi zadłużenia. To samo ryzyko dotyczy zobowiązań zaciągniętych w zagranicznych bankach, z oprocentowaniem opartym o EURIBOR lub LIBOR.

RYZYKO ZMIAN LEGISLACYJNYCH

Jest to ryzyko związane z możliwym występowaniem zmian prawnych dotyczących samorządów terytorialnych. Jako przykład należy tutaj wymienić *Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28.12.2011 roku w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego (Dz.U. z 2011 r. Nr 298, poz. 1767)*. W wyniku tego rozporządzenia klasyfikacja ta uległa poszerzeniu, co dla wielu samorządów oznaczało konieczność zakwalifikowania do długu wielu tytułów dotychczas jako dług nieuznawanych.

Kolejnym przykładem mogą być pojawiające się plany Ministra Finansów mające na celu ograniczanie deficytów j.s.t.

RYZYKO W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ

Duża rotacja pracowników, brak skłonności do uczenia się i dalszego rozwoju, skargi i zażalenia na pracowników, wykrywalność oszustw bądź marnotrawstwa, zła reputacja podmiotu w środowisku prasowym, rosnąca liczba pozwów sądowych, zaniedbania w zakresie jawności i

przejrzystości procedur, np. w zakresie obsadzania wolnych stanowisk czy udzielania zamówień publicznych, zachwianie tzw. ładu organizacyjnego, błędy w dysponowaniu środkami pieniężnymi i błędy rachunkowe, nieadekwatne do kompetencji pracowników delegowanie uprawnień, niestabilność wykorzystywanych systemów informatycznych to czynniki mogące powodować niestabilność w j.s.t.

RYZIKO ZMIANY KONIUNKTURY

Ryzyko dotyczące jednostek, których dochody są w znacznym stopniu uzależnione od koniunktury, np. turystycznej, której wahania mogą powodować destabilizację dochodów.

Oprócz wyżej wymienionych ryzyk jednostka może borykać się z innymi, trudnymi do przewidzenia i określenia zagrożeniami, które są związane z jej specyfiką. Podczas analizy ryzyka ważnym zagadnieniem jest pojęcie jego **dywersyfikacji**. Jednostka posiadając wiedzę na temat danego samorządu powinna w odpowiedni sposób oraz w możliwie największym stopniu podjąć działania mające na celu rozproszenie występujących ryzyk.

3. Zestawienie dochodów Gminy w latach 2009 - 2013

Pierwszym krokiem budowy prognozy jest zebranie danych historycznych i ich analiza. Proces analizy dochodów jest niewątpliwie procesem wielowątkowym i złożonym. Podejmowanie działań zmierzających do ustalenia dochodów jest nieodzownym elementem corocznego tworzenia budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Poniższe tabele i wykresy przedstawiają kształtowanie się dochodów Gminy w latach 2009-2013.

Tabela 1: Dochody Gminy w latach 2009-2013 (dane w PLN)

DOCHODY	2009	2010	2011	2012	2013
Wpływy z podatków	4 909 775	5 732 384	5 976 606	6 274 718	7 429 335
Podatek rolny	205 999	175 287	185 461	205 167	265 349
Podatek leśny	31 501	31 608	31 644	42 607	48 474
Podatek od nieruchomości	3 870 197	4 467 352	4 750 408	4 749 990	6 068 564
Podatek od środków transportowych	439 921	530 601	527 276	519 421	485 912
Podatek od spadków i darowizn	36 285	37 077	34 984	27 153	44 705
Podatek od czynności cywilnoprawnych	324 777	488 213	430 566	467 769	496 333
Wpływy z karty podatkowej	1 095	2 245	16 267	17 660	19 999
Pozostałe wpływy z podatków	0	0	0	244 950	0
Wpływy z opłat	1 641 097	2 201 567	2 782 410	2 521 514	2 264 383
Oplata skarbową	45 830	51 371	41 669	41 846	39 075
Opłaty eksploatacyjne	1 400 872	1 847 413	2 485 891	2 227 211	1 654 277
Wpływy z opłaty targowej	92	0	0	0	0
Opłaty za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	166 713	173 208	172 719	169 817	199 123
Inne opłaty	27 590	129 574	82 131	82 640	371 908

DOCHODY	2009	2010	2011	2012	2013
<u>Udział w podatkach budżetu państwa</u>	<u>4 507 244</u>	<u>5 529 753</u>	<u>6 794 955</u>	<u>6 522 151</u>	<u>7 690 206</u>
Pod. dochodowy od osób fizycznych	4 120 074	4 945 454	6 082 184	6 166 887	7 288 284
Pod. dochodowy od osób prawnych	387 170	584 299	712 771	355 264	401 922
<u>Dochody z majątku</u>	<u>1 554 163</u>	<u>1 180 050</u>	<u>1 269 953</u>	<u>526 987</u>	<u>520 392</u>
Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	101 931	86 594	88 388	109 933	91 302
Wpływy z przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	7 475	5 211	965	369	0
Wpływy z tyt. odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	1 424 525	1 074 826	1 157 763	405 642	417 674
Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	1 183	510	3 940	0	0
Wpływy z opłat za zarząd i wieczyste użytkowanie nieruchomości	19 049	12 910	18 897	11 043	11 416
<u>Odsetki</u>	<u>60 405</u>	<u>70 997</u>	<u>50 308</u>	<u>71 568</u>	<u>246 984</u>
Od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	29 480	42 235	29 224	57 886	229 563
Pozostałe odsetki	30 924	28 761	21 083	13 682	17 420
<u>Pozostałe dochody</u>	<u>776 457</u>	<u>968 581</u>	<u>860 666</u>	<u>900 718</u>	<u>2 925 538</u>
Wpływy z usług	346 903	401 362	437 322	505 856	485 255
Inne dochody	429 554	567 220	423 344	394 863	2 440 283
<u>Subwencje z budżetu państwa</u>	<u>14 671 668</u>	<u>15 756 966</u>	<u>17 068 464</u>	<u>16 014 554</u>	<u>16 113 271</u>
Subwencja podstawowa	66 872	0	0	41 041	299 835
Subwencja oświatowa	11 748 776	12 645 889	13 856 827	14 613 968	15 297 127
Subwencja wyrównawcza	2 588 434	2 762 500	2 827 790	1 358 172	516 309
Subwencja równoważąca	267 586	348 577	383 847	1 373	0
<u>Dotacje celowe z budżetu państwa</u>	<u>6 838 220</u>	<u>7 710 279</u>	<u>7 752 494</u>	<u>7 378 101</u>	<u>7 881 720</u>
Zadania bieżące zlecone i powierzone	5 596 746	6 101 036	5 885 174	5 766 864	5 799 587
Zadania bieżące zlecone i powierzone (par. 4-a cyf.: 7, 8 i 9)	303 403	728 591	1 032 281	718 892	831 078
Zadania bieżące własne	938 071	880 652	835 039	892 345	1 251 056
<u>Środki na dofinansowanie zadań ze źródeł pozabudżetowych</u>	<u>68 351</u>	<u>213 832</u>	<u>60 694</u>	<u>152 328</u>	<u>96 866</u>
Na zadania realiz. na podst. porozum. między jedn. samorządu teryt.	50 000	20 000	0	0	11 900
Fundusze celowe	18 505	56 112	60 694	32 395	0
Fundusze pomocowe	-154	137 720	0	94 933	0
Inne	0	0	0	25 000	84 966
<u>Środki na inwestycje</u>	<u>400 361</u>	<u>1 226 145</u>	<u>5 578 243</u>	<u>1 587 751</u>	<u>878 807</u>
z budżetu państwa	5 000	94 473	436 873	636 591	0
ze źródeł pozabudżetowych	395 361	1 131 672	5 141 370	951 160	878 807
DOCHODY RAZEM	35 427 741	40 590 554	48 194 792	41 950 391	46 047 501

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Tabela 2 przedstawia analizę dochodów Gminy Piekoszów w latach 2009-2013. Analiza została przeprowadzona na poziomie szczegółowości obejmującym paragrafy. Wartości dochodów dla poszczególnych paragrafów zostały zestawione w kolejności chronologicznej dla lat. Następnie została policzona ich średnia arytmetyczna w całym badanym okresie. Dla tak wyznaczonych średnich, analizę przeprowadzono wg zasady Pareto, która mówi, że za ok. 80% wszystkich skutków odpowiada 20% przyczyn. Istota metody opiera się na pracy włoskiego ekonomisty żyjącego na przełomie XIX i XX wieku Vilfredo Pareto, który w 1897 roku zbadał zamożność włoskiego społeczeństwa. Zaobserwował, że 20% rodzin we Włoszech posiada aż 80% bogactwa tego kraju. Stwierdzając występowanie tego nierównomiernego rozkładu również w innych sytuacjach, Pareto sformułował zasadę znaną obecnie jako reguła 80/20. Mówi ona, że występowanie osiemdziesięciu procent typów zdarzeń można zaobserwować w niewielkim, zaledwie dwudziestoprocentowym fragmencie możliwych okoliczności. Jednak powyższa zasada nie zawsze działa z idealną precyzją, jeżeli chodzi o proporcje, natomiast ogólnym jej podsumowaniem jest fakt, iż mała część ze wszystkich przyczyn odpowiada za większą część rezultatu. Prowadzi to do wniosku, że niższymi nakładami środków i mniejszym wysiłkiem, skierowanymi na determinujący obszar, można osiągnąć równie znaczące efekty. Analizując poniższą tabelę można stwierdzić, że pierwsze 5 pozycji dochodów odpowiada za około 80% ogólnej ich wartości. Podstawowym dochodem Gminy są subwencje ogólne z budżetu państwa, które łącznie stanowią średnio ok. 37% dochodów. Razem z dotacjami celowymi z budżetu Państwa na zadanie bieżące jest to już ponad połowa budżetu Gminy.

Tabela 2: Analiza dochodów Gminy w latach 2009-2013 (dane w PLN)

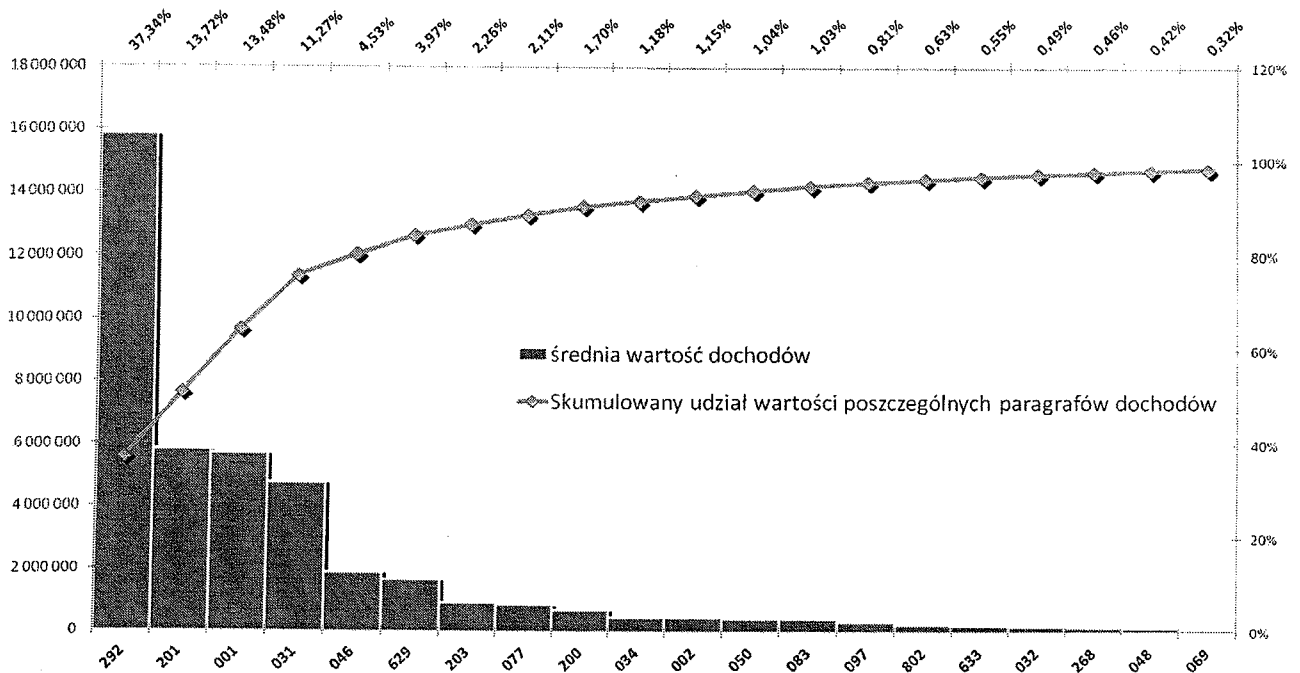
Lp	Par	Opis	średnia wartość dochodów	Skumulowany udział wartości poszczególnych paragrafów dochodów	% całości dochodów	2009	2010	2011	2012	2013
1	292	Subwencje ogólne z budżetu państwa	15 843 435	37,34%	37,34%	14 604 796	15 756 966	17 068 464	15 973 513	15 813 436
2	201	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	5 823 266	51,06%	13,72%	5 595 746	6 101 036	5 885 174	5 766 864	5 767 510
3	001	Podatek dochodowy od osób fizycznych	5 720 577	64,54%	13,48%	4 120 074	4 945 454	6 082 184	6 166 887	7 288 284
4	031	Podatek od nieruchomości	4 781 302	75,81%	11,27%	3 870 197	4 467 352	4 750 408	4 749 990	6 068 564
5	046	Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	1 923 133	80,34%	4,53%	1 400 872	1 847 413	2 485 891	2 227 211	1 654 277
6	629	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	1 686 751	84,31%	3,97%	392 861	1 114 622	5 141 606	920 861	863 807
7	203	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	959 432	86,57%	2,26%	938 071	880 652	835 039	892 345	1 251 056
8	077	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	896 086	88,68%	2,11%	1 424 525	1 074 826	1 157 763	405 642	417 674
9	200	Dotacje rozwojowe oraz środki na finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej	722 849	90,39%	1,70%	303 403	728 591	1 032 281	718 892	831 078
10	034	Podatek od środków transportowych	500 626	91,57%	1,18%	439 921	530 601	527 276	519 421	485 912
11	002	Podatek dochodowy od osób prawnych	488 285	92,72%	1,15%	387 170	584 299	712 771	355 264	401 922
12	050	Podatek od czynności cywilnoprawnych	441 532	93,76%	1,04%	324 777	488 213	430 566	467 769	496 333
13	083	Wpływy z usług	435 340	94,78%	1,03%	346 903	401 362	437 322	505 856	485 255
14	097	Wpływy z różnych dochodów	344 393	95,60%	0,81%	117 750	236 985	209 174	191 217	966 839
15	802	Wpływy z tytułu poręczeń i gwarancji, w tym należności uboczne	266 146	96,22%	0,63%	0	0	0	0	1 330 728
16	633	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin)	232 587	96,77%	0,55%	0	94 473	431 873	636 591	0
17	032	Podatek rolny	207 453	97,26%	0,49%	205 999	175 287	185 461	205 167	265 349
18	268	Rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych	195 331	97,72%	0,46%	280 083	288 029	171 011	125 083	112 451

Lp	Par	Opis	Średnia wartość dochodów	Skumulowany udział wartości poszczególnych paragrafów dochodów	% całości dochodów	2009	2010	2011	2012	2013
19	048	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	176 316	98,14%	0,42%	166 713	173 208	172 719	169 817	199 123
20	069	Wpływy z różnych opłat	135 100	98,45%	0,32%	12 205	129 372	81 776	81 360	370 787

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Poniższy Wykres 5 ma postać tzw. diagramu Pareto, umożliwiającego łatwą hierarchizację i graficzne odwzorowanie źródeł stanowiących dochód budżetu Gminy, zestawionych w Tabeli 2. Widać tutaj wyraźnie dominację subwencji.

Wykres 5: Analiza dochodów Gminy w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Podstawowe źródła dochodów Gminy, które zostały przedstawione w tabeli nr 1, można skumulować w większe grupy. W tabelach 3-5 zostały przedstawione dochody z uwzględnieniem tych grup, a mianowicie dochodów bieżących i majątkowych. Po pierwsze w ujęciu wartościowym w złotych, po drugie w ujęciu procentowym, jako struktura dochodów, a także jako dynamika zmian w analizowanych latach.

Tabela 3: Zestawienie dochodów Gminy w latach 2009-2013 (dane w PLN)

	2009	2010	2011	2012	2013
DOCHODY BIEŻĄCE:	33 594 198	38 283 862	41 453 881	39 956 628	44 751 021
Subwencje i dotacje:	21 578 239	23 681 077	24 881 652	23 544 983	24 091 857
Subwencje ogółem	14 671 668	15 756 966	17 068 464	16 014 554	16 113 271
Dotacje i śr. pozabudżetowe na zadania bieżące	6 906 571	7 924 111	7 813 188	7 530 429	7 978 586
Dochody własne:	12 015 958	14 602 785	16 572 230	16 411 646	20 659 164
Wpływy z podatków	4 909 775	5 732 384	5 976 606	6 274 718	7 429 335
Udział w podatkach budżetu państwa	4 507 244	5 529 753	6 794 955	6 522 151	7 690 206
Wpływy z opłat	1 660 147	2 214 476	2 801 308	2 532 557	2 275 799
Odsetki	60 405	70 997	50 308	71 568	246 984
Pozostałe dochody	878 388	1 055 175	949 054	1 010 651	3 016 840
DOCHODY MAJĄTKOWE:	1 833 543	2 306 692	6 740 910	1 993 763	1 296 481
Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użyt. wieczystego (os. fizycz.) w prawo własności	7 475	5 211	965	369	0
Dochody ze sprzedaży majątku	1 425 708	1 075 336	1 161 703	405 642	417 674
Dotacje i śr. pozabudżetowe na zadania inwestycyjne	400 361	1 226 145	5 578 243	1 587 751	878 807
DOCHODY RAZEM	35 427 741	40 590 554	48 194 792	41 950 391	46 047 501

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Tabela 4: Struktura dochodów Gminy w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
DOCHODY BIEŻĄCE:	94,8%	94,3%	86,0%	95,2%	97,2%
Subwencje i dotacje:	60,9%	58,3%	51,6%	56,1%	52,3%
Subwencje ogółem	41,4%	38,8%	35,4%	38,2%	35,0%
Dotacje i śr. pozabudżetowe na zadania bieżące	19,5%	19,5%	16,2%	18,0%	17,3%
Dochody własne:	33,9%	36,0%	34,4%	39,1%	44,9%
Wpływy z podatków	13,9%	14,1%	12,4%	15,0%	16,1%
Udział w podatkach budżetu państwa	12,7%	13,6%	14,1%	15,5%	16,7%
Wpływy z opłat	4,7%	5,5%	5,8%	6,0%	4,9%
Odsetki	0,2%	0,2%	0,1%	0,2%	0,5%
Pozostałe dochody	2,5%	2,6%	2,0%	2,4%	6,6%
DOCHODY MAJĄTKOWE:	5,2%	5,7%	14,0%	4,8%	2,8%
Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użyt. wieczystego (os. fizycz.) w prawo własności	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Dochody ze sprzedaży majątku	4,0%	2,6%	2,4%	1,0%	0,9%
Dotacje i śr. pozabudżetowe na zadania inwestycyjne	1,1%	3,0%	11,6%	3,8%	1,9%
DOCHODY RAZEM	100%	100%	100%	100%	100%

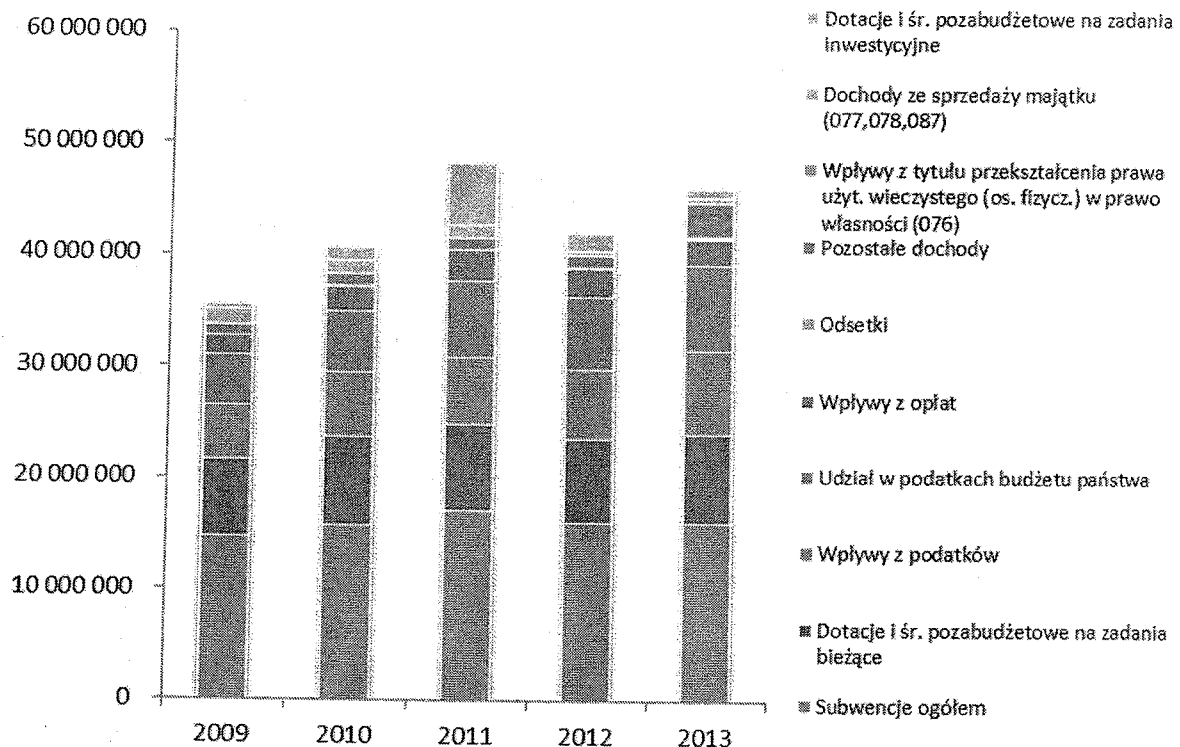
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Tabela 5: Dynamika dochodów Gminy w latach 2009-2013

	2010/ 2009	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012	2013/ 2009
DOCHODY BIEŻĄCE:	114,0%	108,3%	96,4%	112,0%	133,2%
Subwencje i dotacje:	109,7%	105,1%	94,6%	102,3%	111,6%
Subwencje ogółem	107,4%	108,3%	93,8%	100,6%	109,8%
Dotacje i śr. pozabudżetowe na zadania bieżące	114,7%	98,6%	96,4%	106,0%	115,5%
Dochody własne:	121,5%	113,5%	99,0%	125,9%	171,9%
Wpływy z podatków	116,8%	104,3%	105,0%	118,4%	151,3%
Udział w podatkach budżetu państwa	122,7%	122,9%	96,0%	117,9%	170,6%
Wpływy z opłat	133,4%	126,5%	90,4%	89,9%	137,1%
Odsetki	117,5%	70,9%	142,3%	345,1%	408,9%
Pozostałe dochody	120,1%	89,9%	106,5%	298,5%	343,5%
DOCHODY MAJĄTKOWE:	125,8%	292,2%	29,6%	65,0%	70,7%
Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użyt. wieczystego (os. fizycz.) w prawo własności	75,4%	108,0%	34,9%	103,0%	29,3%
Dochody ze sprzedaży majątku	306,3%	454,9%	28,5%	55,3%	219,5%
Dotacje i śr. pozabudżetowe na zadania inwestycyjne	114,6%	118,7%	87,0%	109,8%	130,0%
DOCHODY RAZEM	114,0%	108,3%	96,4%	112,0%	133,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Wykres 6: Dochody Gminy w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Dochody Gminy kształtują się na przestrzeni ostatnich pięciu lat w sposób dość regularny. Jedynie rok 2012 przyniósł spadek dochodów, pozostałe zaś okresy – wzrost. Dynamika wynosiła od -13,0% do 18,7% rocznie, co świadczy o dużej zmienności.

W strukturze dochodów Gminy obserwujemy dwie dominujące grupy. Pierwszą stanowią subwencje i dotacje, które w badanym okresie stanowiły średnio 55,9% wszystkich dochodów. Drugą grupą są dochody własne, z przeciętnym udziałem wynoszącym 37,7%. Razem obie te grupy tworzą w całości dochody bieżące, które łącznie stanowiły w latach 2009-2013 średnio 93,5% dochodów ogółem. Pozostałe 6,5% stanowiły dochody majątkowe (sprzedaż majątku oraz dotacje na inwestycje). Warto tutaj zwrócić uwagę na stosunkowo niski udział tej grupy w całości dochodów. Silne uzależnienie od subwencji i dotacji jest niewątpliwie wadą struktury dochodów Gminy Piekoszów, co oznacza stosunkowo niewielki potencjał w zakresie decyzyjnego zwiększenia dochodów. Jednakże bardzo pozytywnym zjawiskiem jest stopniowe odwracanie tej tendencji – z roku na rok udział dochodów własnych jest coraz wyższy, rosnąc od 34% do 45%.

4. Zestawienie wydatków Gminy w latach 2009 - 2013

Analogicznie jak dochody, można również przeanalizować wydatki Gminy. Jednak ze względu na mnogość i różnorodność paragrafów klasyfikacji wydatków, zdecydowano się je rozpatrywać od razu na poziomie szczegółowości obejmującym działy. Wyliczenia umożliwiające analizę wydatków, wg stosowanej już zasady Pareto, prezentuje Tabela 6 oraz Wykres 6.

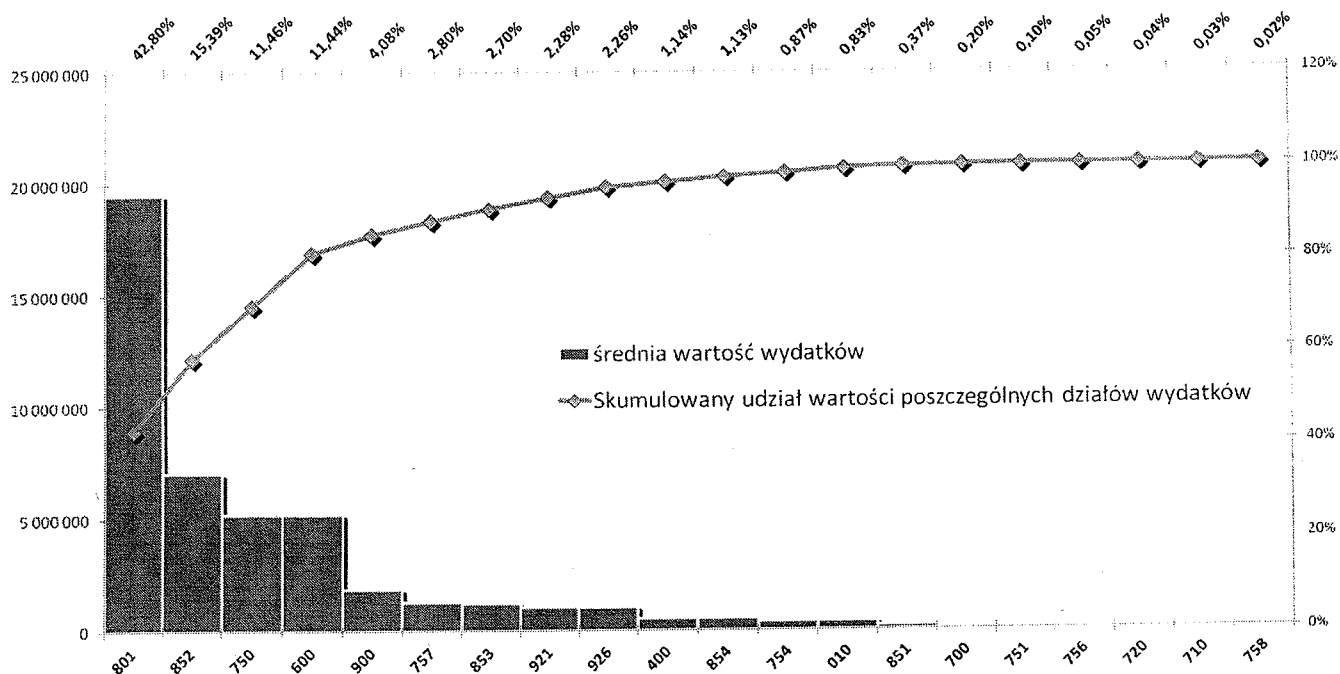
Tabela 1: Analiza wydatków Gminy w latach 2009-2013

Lp	Dział	Opis	Średnia wartość wydatków	Skumulowany udział wartości poszczególnych działów wydatków	% całości wydatków	2009	2010	2011	2012	2013
1	801	Oświata i wychowanie	19 492 892	42,80%	42,80%	18 431 901	19 406 322	19 527 721	19 807 314	20 291 201
2	852	Pomoc społeczna	7 009 823	58,19%	15,39%	6 725 287	7 219 075	6 968 730	7 039 228	7 096 794
3	750	Administracja publiczna	5 218 087	69,64%	11,46%	4 923 295	4 861 584	4 561 402	6 124 347	5 619 806
4	600	Transport i łączność	5 211 727	81,09%	11,44%	3 931 732	4 388 413	11 069 179	4 124 677	2 544 635
5	900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 856 997	85,16%	4,08%	2 481 803	1 611 051	2 805 840	1 395 865	990 424
6	757	Obsługa długu publicznego	1 276 519	87,96%	2,80%	475 960	1 466 613	1 677 322	1 519 650	1 243 049
7	853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 231 987	90,67%	2,70%	329 245	733 886	970 604	1 856 443	2 269 756
8	921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 039 050	92,95%	2,28%	819 270	825 489	1 376 069	1 014 831	1 159 589
9	926	Kultura fizyczna i sport	1 030 198	95,21%	2,26%	690 317	561 547	622 419	1 606 543	1 670 166
10	400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	520 269	96,35%	1,14%	904 904	137 633	646 425	507 526	404 858
11	854	Edukacyjna opieka wychowawcza	514 970	97,49%	1,13%	515 796	512 418	529 993	474 618	542 028
12	754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	394 555	98,35%	0,87%	344 141	319 019	524 421	429 062	356 131
13	010	Rolnictwo i łowiectwo	379 689	99,19%	0,83%	412 431	295 934	523 052	406 792	260 236
14	851	Ochrona zdrowia	170 745	99,56%	0,37%	177 293	148 864	221 901	217 391	88 275
15	700	Gospodarka mieszkaniowa	89 257	99,76%	0,20%	83 950	22 078	40 379	152 394	147 486
16	751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	43 366	99,85%	0,10%	23 746	92 032	32 053	2 617	66 381
17	756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	22 853	99,90%	0,05%	0	57 975	56 290	0	0
18	720	Informatyka	18 916	99,94%	0,04%	0	0	71 282	20 590	2 706
19	710	Działalność usługowa	14 499	99,97%	0,03%	6 473	1 911	2 897	23 393	37 822
20	758	Różne rozliczenia	10 778	100,00%	0,02%	0	0	53 890	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Z danych przedstawionych powyżej wynika, iż w Gminie Piekoszów szczególnie jeden dział determinuje poziom wydatków. Mianowicie jest to oświata i wychowanie, która pochłania niemal 43% wydatków Gminy. Razem z kolejnymi działami – pomocą społeczną, transportem i łącznością oraz administracją publiczną jest to już ponad 81% wydatków. Doskonale ilustruje to poniższy wykres. Wysoki poziom wymienionych powyżej działań jest typowy dla samorządów, ponieważ wynika z ustawowo powierzanych im zadań. Nawiązując do zasady Pareto, należy zauważyć, iż za ponad 80% wszystkich wydatków Gminy decydowało pierwsze cztery wymienione w Tabeli 6 działy, które stanowią 20% ogółu sklasyfikowanych.

Wykres 7: Analiza wydatków Gminy w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

W kolejnym etapie analizy, w celu zwiększenia przejrzystości, zdecydowano się na wyodrębnienie pojawiających się w ramach działów ośmiu grup wydatków. Są to: dotacje i subwencje, wynagrodzenia i składki od nich naliczane, świadczenia na rzecz osób fizycznych, remonty, zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług, pozostałe wydatki bieżące, odsetki od pożyczek, kredytów i pap. wart., poręczenia oraz wydatki majątkowe. Dane te prezentują poniższe tabele.

Tabela 7. Wydatki Gminy w latach 2009-2013 (dane w PLN)

	2009	2010	2011	2012	2013
WYDATKI BIEŻĄCE:	35 698 229	37 730 450	39 103 540	39 853 607	38 676 250
Dotacje i subwencje	1 867 035	1 819 648	2 071 796	1 949 070	2 245 244
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	18 900 530	20 560 612	20 757 811	21 433 743	21 243 544
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	6 672 538	7 178 638	6 893 793	6 877 750	7 050 054
Remonty	662 709	365 291	639 455	834 265	619 369
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	4 632 287	4 626 608	4 928 175	4 818 371	4 534 638
Pozostałe wydatki bieżące	2 487 171	1 713 041	2 798 149	2 422 731	1 749 366
Odsetki od pożyczek, kredytów i pap. wart.	475 960	763 846	1 014 360	1 517 678	1 234 035
Obsługa poręczeń	0	702 767	0	0	0
WYDATKI MAJĄTKOWE:	5 581 071	4 931 621	13 178 329	6 869 934	6 116 160
WYDATKI RAZEM	41 279 301	42 662 071	52 281 868	46 723 541	44 792 410

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Tabela 8: Struktura wydatków Gminy w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
WYDATKI BIEŻĄCE:	86,5%	88,4%	74,8%	85,3%	86,3%
Dotacje i subwencje	4,5%	4,3%	4,0%	4,2%	5,0%
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	45,8%	48,2%	39,7%	45,9%	47,4%
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	16,2%	16,8%	13,2%	14,7%	15,7%
Remonty	1,6%	0,9%	1,2%	1,8%	1,4%
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	11,2%	10,8%	9,4%	10,3%	10,1%
Pozostałe wydatki bieżące	6,0%	4,0%	5,4%	5,2%	3,9%
Odsetki od pożyczek, kredytów i pap. wart.	1,2%	1,8%	1,9%	3,2%	2,8%
Obsługa poręczeń	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%
WYDATKI MAJĄTKOWE:	13,5%	11,6%	25,2%	14,7%	13,7%
WYDATKI RAZEM	100%	100%	100%	100%	100%

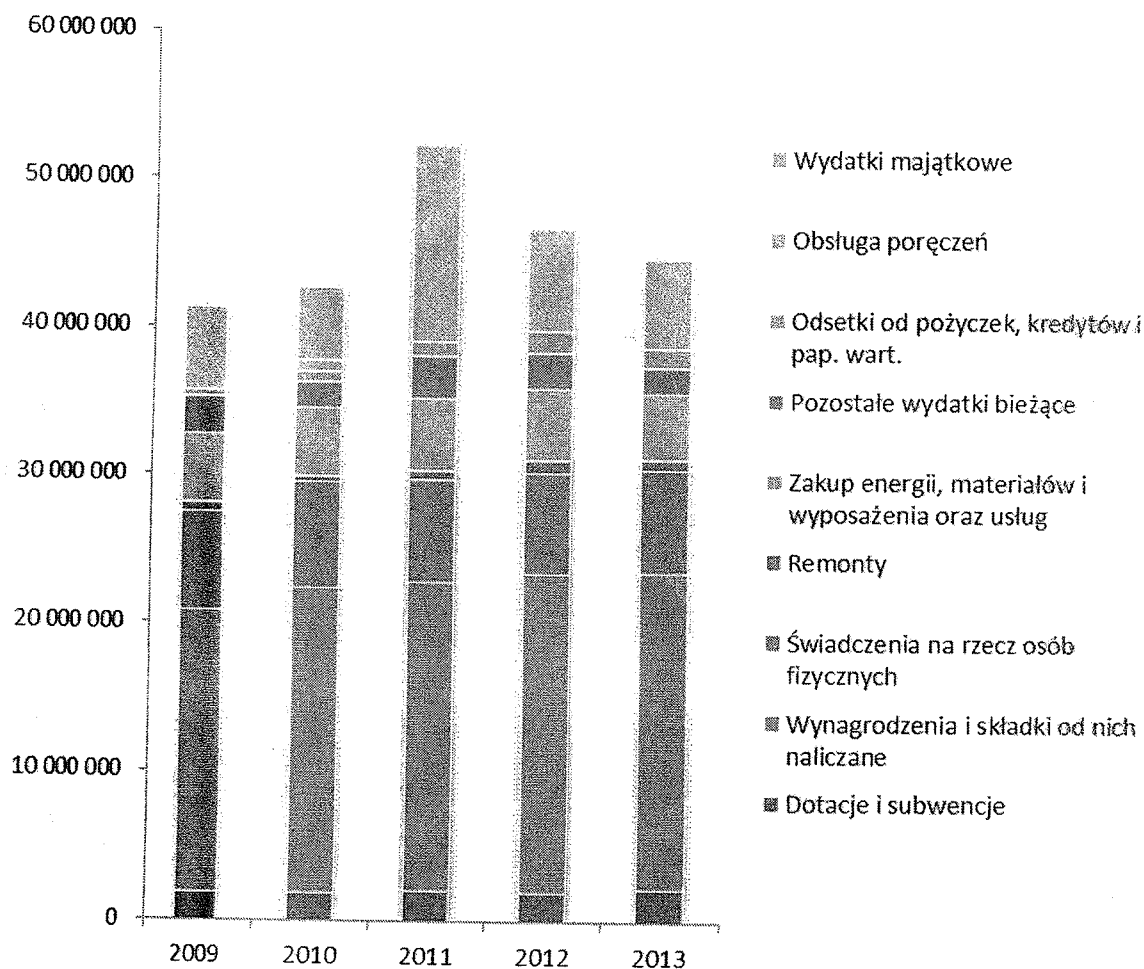
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Tabela 9: Dynamika wydatków Gminy w latach 2009-2013

	2010/ 2009	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012	2013/ 2009
WYDATKI BIEŻĄCE:	105,7%	103,6%	101,9%	97,0%	108,3%
Dotacje i subwencje	97,5%	113,9%	94,1%	115,2%	120,3%
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	108,8%	101,0%	103,3%	99,1%	112,4%
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	107,6%	96,0%	99,8%	102,5%	105,7%
Remonty	55,1%	175,1%	130,5%	74,2%	93,5%
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	99,9%	106,5%	97,8%	94,1%	97,9%
Pozostałe wydatki bieżące	68,9%	163,3%	86,6%	72,2%	70,3%
Odsetki od pożyczek, kredytów i pap. wart.	160,5%	132,8%	149,6%	81,3%	259,3%
Obsługa poręczeń	x	0,0%	x	x	x
WYDATKI MAJĄTKOWE:	88,4%	267,2%	52,1%	89,0%	109,6%
WYDATKI RAZEM	103,3%	122,5%	89,4%	95,9%	108,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Wykres 8: Wydatki Gminy w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Wydatki bieżące mają zazwyczaj charakter powtarzalny i liniowy. W badanym okresie stanowiły one od 74,8% do 88,4% wydatków ogółem, co oznacza, że pozostałe 11,6% do 25,2% to wydatki majątkowe, przeznaczane na inwestycje. W strukturze wydatków bieżących należy zauważyć niezmiennie dominującą grupę: wynagrodzeń i składek od nich naliczanych – średnio 45,4%. Jest to typowe zjawisko dla samorządów w Polsce.

Analiza dynamiki wykazuje, iż wydatki bieżące charakteryzują się wyższą stopą wzrostu niż dochody bieżące. W ciągu pięciu lat wydatki bieżące wzrosły o 8,3%, co przy 33,2% wzroście dochodów bieżących, oznacza wzrost zasobów finansowych Gminy. Wzrost ten został dokonany w 2013 roku, kiedy to dochody bieżące przyrosły o 12%, natomiast wydatki bieżące spadły o 3%.

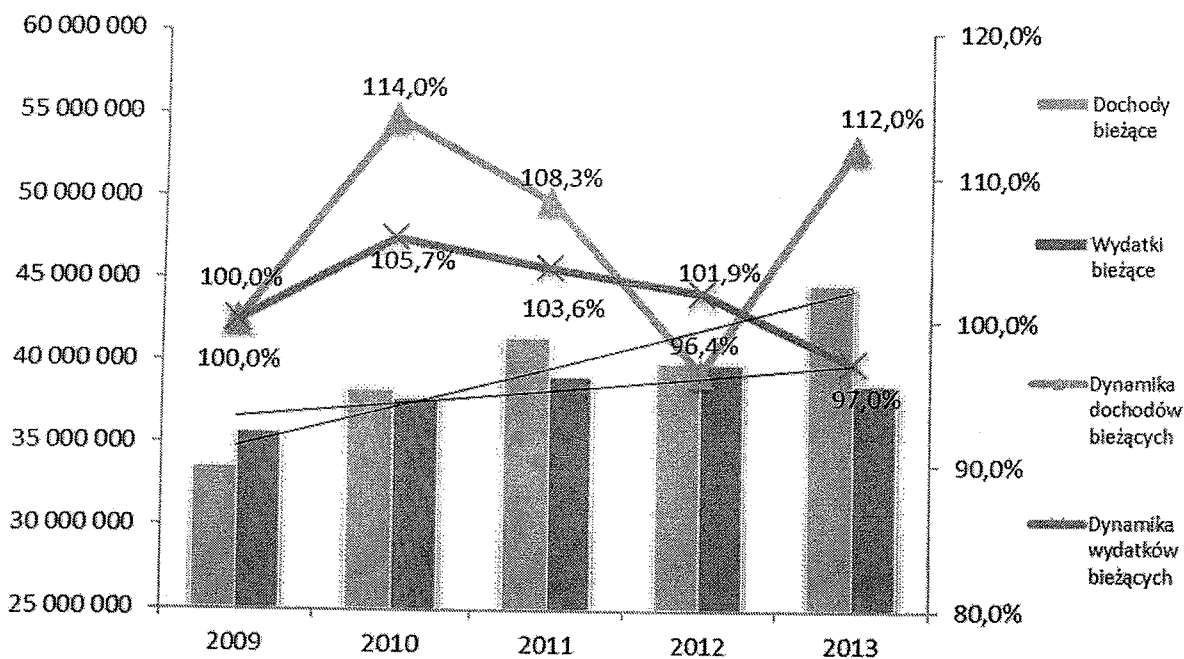
Wydatki majątkowe średnio stanowiły 15,7% wszystkich wydatków, co oznacza stosunkowo duży udział w całości wydatków. Świadczy to o dbałości Gminy o własny rozwój. Jednakowoż rozwój ten dokonał się z pominięciem rzeczywistych zdolności finansowych Gminy, o czym

świadczy narosłe zadłużenie, przekraczające 60% dochodów Gminy oraz problemy z bieżącą regulacją zobowiązań, powodująca powstanie zobowiązań wymagalnych.

5. Zestawienie relacji między dochodami i wydatkami Gminy w latach 2009 - 2013

Analizując wzajemne relacje między dochodami i wydatkami, można wykazać pozytywne i negatywne trendy w dysponowaniu zasobami Gminy. Ponadto połączenie wskaźników strukturalnych z analizą dynamiki zmian, pomaga ukazać ogólny obraz sytuacji budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego. Zestawienia wzajemnych zależności między analogicznymi grupami dochodów i wydatków prezentuje Wykres 9. Widać na nim wyraźnie, że po najgorszym 2009 roku, Gmina odbudowuje swoją zdolność finansową. Jedyne rok 2012 przyniósł większą dynamikę wydatków bieżących nad dochodami bieżącymi. W 2009 roku wydatki bieżące były wyższe aniżeli bieżące dochody, następnie w latach 2010-2011 dominowały dochody, w 2012 roku budżet bieżący był niemal zbilansowany, zaś w 2013 roku widać wyraźnie wprowadzone działania oszczędnościowe i naprawcze – dochody bieżące zaczęły wyraźnie przeważać nad wydatkami.

Wykres 9: Poziom i dynamika dochodów oraz wydatków bieżących w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

6. Wolne środki finansowe

Wysokość wolnych środków finansowych wskazuje na zdolność jednostki do regulowania zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek, a więc do spłaty rat kapitałowych i odsetek, a także na zdolność do samodzielnego finansowania inwestycji.

Dla celów niniejszej analizy przyjęto kategorie "wolnych środków finansowych" jako różnice:

- *dochody bieżące – wydatki bieżące bez obsługi długu.*
- *dochody bieżące = dochody ogółem - dochody majątkowe*
- *wydatki bieżące = wydatki ogółem - wydatki majątkowe*

Zgodnie z powyższym opisem układ wolnych środków finansowych może wyglądać następująco:

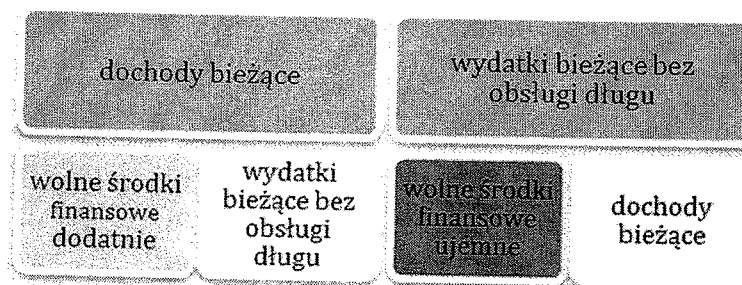

Tabela 10: Poziom wolnych środków finansowych Gminy w latach 2009-2013 (dane w PLN)

	2009	2010	2011	2012	2013
Wolne środki finansowe	-1 628 071	2 020 025	3 364 702	1 620 699	7 308 806

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

W latach 2009-2013 poziom wolnych środków finansowych kształtował się w granicach od około -1,63 mln PLN w roku 2009 do 7,30 mln PLN w 2013 roku. Przeciętnie w latach 2009-2013 wolne środki finansowe wyniosły 2,54 mln PLN, co oznacza, że średnio stanowiły ok. 5,42% pozyskanych dochodów. Z doświadczenia wynika, iż samorząd dążący do rozwoju powinien osiągać poziom co najmniej 10%.

7. Wykonanie budżetu gminy Piekoszków w latach 2009-2013

Poniższa tabela przedstawia zbiorczo dane dotyczące wykonania budżetów Gminy Piekoszków w latach 2009-2013.

Tabela 11: wykonanie budżetów Gminy w latach 2009-2013 (dane w PLN)

RACHUNEK PRZEPIYWÓW	2009	2010	2011	2012	2013
I. DOCHODY BIEŻĄCE:	33 594 198	38 283 862	41 453 881	39 956 628	44 751 021
Subwencje i dotacje:	21 578 239	23 681 077	24 881 652	23 544 983	24 091 857
Subwencje ogółem	14 671 668	15 756 966	17 068 464	16 014 554	16 113 271
Dotacje i śr. pozabudżetowe na zadania bieżące	6 906 571	7 924 111	7 813 188	7 530 429	7 978 586
Dochody własne:	12 015 958	14 602 785	16 572 230	16 411 646	20 659 164
Wpływy z podatków	4 909 775	5 732 384	5 976 606	6 274 718	7 429 335
Udział w podatkach budżetu państwa	4 507 244	5 529 753	6 794 955	6 522 151	7 690 206
Wpływy z opłat	1 660 147	2 214 476	2 801 308	2 532 557	2 275 799
Odsetki	60 405	70 997	50 308	71 568	246 984
Pozostałe dochody	878 388	1 055 175	949 054	1 010 651	3 016 840
II. WYDATKI BIEŻĄCE BEZ OBSŁUGI DŁUGU:	35 222 269	36 263 837	38 089 179	38 335 929	37 442 215
Dotacje i subwencje	1 867 035	1 819 648	2 071 796	1 949 070	2 245 244
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	18 900 530	20 560 612	20 757 811	21 433 743	21 243 544
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	6 672 538	7 178 638	6 893 793	6 877 750	7 050 054
Remonty	662 709	365 291	639 455	834 265	619 369
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	4 632 287	4 626 608	4 928 175	4 818 371	4 534 638
Pozostałe wydatki bieżące	2 487 171	1 713 041	2 798 149	2 422 731	1 749 366
III. WOLNE ŚRODKI (I - II)	-1 628 071	2 020 025	3 364 702	1 620 699	7 308 806
IV. OBSŁUGA DŁUGU:	475 960	1 466 613	1 014 360	1 517 678	1 234 035
Odsetki od pożyczek, kredytów i pap. wart.	475 960	763 846	1 014 360	1 517 678	1 234 035
Obsługa poręczeń	0	702 767	0	0	0
V. NADWYŻKA OPERACYJNA / DEFICYT OPERACYJNY(III - IV)	-2 104 032	553 412	2 350 342	103 021	6 074 771
VI. DOCHODY MAJĄTKOWE:	1 833 543	2 306 692	6 740 910	1 993 763	1 296 481
Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użyt. wieczystego (os. fizycz.) w prawo własności (076)	7 475	5 211	965	369	0
Dochody ze sprzedaży majątku (077,078,087)	1 425 708	1 075 336	1 161 703	405 642	417 674
Dotacje i śr. pozabudżetowe na zadania inwestycyjne	400 361	1 226 145	5 578 243	1 587 751	878 807
VII. WYDATKI MAJĄTKOWE inwestycje	5 581 071	4 931 621	13 178 329	6 869 934	6 116 160
VIII. NADWYŻKA / DEFICYT (V + VI - VII)	-5 851 560	-2 071 517	-4 087 076	-4 773 151	1 255 091
IX. PRZYCHODY:	9 251 093	4 620 334	7 682 380	7 861 949	4 600 000
Przychody z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych obligacji	7 841 333	3 589 261	6 732 380	6 800 000	4 600 000
Pozostałe przychody	1 409 760	1 031 073	950 000	1 061 949	0
X. ROZCHODY:	2 368 460	852 860	2 953 720	3 088 798	5 615 359
Splata zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych obligacji	2 368 460	852 860	2 953 720	3 088 798	5 615 359
Pozostałe rozchody	0	0	0	0	0
XI. ŚRODKI NA POZOSTAŁE INWESTYCJE [VIII + IX - X]	1 031 073	1 695 957	641 584	0	239 732

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

8. Zobowiązania Gminy

Wg sprawozdania Rb-Z na koniec 2012 roku zobowiązania kredytowo-pożyczkowe Gminy wynosiły 25.657.315,82 PLN, natomiast zobowiązania wymagalne 7.701.088,44 PLN.

Wg stanu na koniec II kwartału 2013 roku było to odpowiednio: 25.755.801,82 PLN oraz 8.979.634,19 PLN.

Na koniec III kwartału 2013 roku zobowiązania kredytowo-pożyczkowe Gminy wg Rb-Z wynosiły 25.487.668,50 PLN, natomiast zobowiązania wymagalne 9.645.198,10 PLN.

Wg sprawozdania Rb-Z na koniec 2013 roku zobowiązania kredytowo-pożyczkowe Gminy wynosiły 24.996.251,82 PLN, natomiast zobowiązania wymagalne 12.367.473,30 PLN.

Jednocześnie nadmieniamy, że w związku z sądowym nakazem zapłaty oraz przegraną sprawą w sądzie Gmina Piekoszów dokona korekty sprawozdania RB-28S, Rb-Z, gdyż w/w faktury dotyczą 2013 r.

Zatem na koniec 2012 roku stosunek wszystkich zobowiązań Gminy do wykonanych dochodów wyniósł 79,52%, natomiast wg stanu na koniec 2013 roku w stosunku do wykonanych dochodów 81,14%. Są to wystarczające przesłanki do wprowadzenia programu postępowania naprawczego, ponieważ naruszony został limit zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca o finansach publicznych w związku z art. 85 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych. Poniższe zestawienie zbiorcze prezentuje wykaz zobowiązań Gminy (poza kredytowo-pożyczkowymi oraz związanymi z emisją obligacji) na dzień 15 stycznia 2014 roku, wg podziału na jednostki.

Lp	Nazwa jednostki	Zobowiązania wymagalne
1	SP w Brynicy	555.550,11
2	SP w Górkach Szczukowskich	600.666,24
3	ZPO w Jaworzni	1.321.143,17
4	ZPO w Łosieniu	1.075.857,36
5	ZOPI w Micigoździe	733.649,97
6	SP w Rykoszynie	821.777,11
7	ZPO w Zajączkowie	1.722.045,34
8	Urząd Gminy w Piekoszowie	3.931.930,00
9	ZPO Piekoszów	2.711.399,12

Razem	13.474.018,42
-------	---------------

Źródło: Dane Urzędu Gminy.

Z uwagi na skalę zadłużenia oraz jego charakter, brak natychmiastowych działań naprawczych spowoduje, że poziom zobowiązań będzie dalej wzrastał.

9. Podsumowanie

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych, główną bolączką budżetu Gminy Piekoszków jest niekontrolowany wzrost zadłużenia oraz będąca jego wynikiem utrata płynności finansowej. Gmina chcąc się rozwijać realizowała inwestycje na dużą skalę nie bacząc na rzeczywiste możliwości finansowe, co ciągnęło za sobą konsekwencję w postaci zaciągania kolejnych kredytów, pożyczek, czy też emitowania obligacji. Fakt ten, wraz z rosnącymi stopami procentowymi powodował coraz to wyższe koszty obsługi długu, co w połączeniu z wysokim poziomem wydatków bieżących oraz gorszym wykonaniem dochodów, dało w efekcie problem ze zbilansowaniem budżetu na poziomie bieżącym. Wzrost zobowiązań wymagalnych był wynikiem głównie działalności władzy wykonawczej, która realizowała wydatki za wszelką cenę, zaciągając liczne zobowiązania. Doszło do eskalacji zadłużenia, które urosło do poziomu, który Gminie nastrocza trudności z bieżącą spłatą.

W 2012 roku nadwyżka operacyjna wyniosła jedynie 0,1 mln PLN. W 2013 roku Gmina poczyniła szereg działań oszczędnościowych i naprawczych, które w efekcie przyniosły bardzo dobre wykonanie 2013 roku – nadwyżka operacyjna wyniosła ok. 6 mln PLN. Daj to nadzieje na odzyskanie płynności finansowej w średnim horyzoncie czasowym – perspektywie kilku lat budżetowych.

10. Plan przedsięwzięć naprawczych wraz z harmonogramem wprowadzania

10.1 Plan przedsięwzięć naprawczych poczynionych w 2013 roku oraz planowanych na lata 2014-2016

Warunkiem powodzenia programu naprawczego jest konsekwentna realizacja poszczególnych działań w sferze dochodowej i wydatkowej Gminy, której wynikiem będzie uzyskanie nadwyżki pozwalającej na sfinansowanie rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz pozostałych zobowiązań wraz z kosztami ich obsługi.

W celu poprawy sytuacji finansowej Gmina wprowadza następujące działania naprawcze:

- ograniczenie wydatków bieżących,
- ograniczenie inwestycji,
- maksymalizację dochodów,

- restrukturyzacja zadłużenia.

W budżecie brak jest środków na pokrycie zobowiązań wymagalnych. W tej sytuacji celem wyprowadzenia Gminy z sytuacji kryzysu finansowego konieczna jest natychmiastowa spłata zobowiązań wymagalnych finansowana z pożyczki z budżetu państwa na podstawie art. 224 ustawy o finansach publicznych oraz negocjowanie z bankami restrukturyzacji zobowiązań kredytowych oraz związanych z emisją obligacji.

W celu wyprowadzenia Gminy z kryzysu finansowego, wdrożono następujące przedsięwzięcia naprawcze:

Zmiana tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze.

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy w Piekoszowie Nr 55/377/2014 z dnia 27.02.2014 r. w sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze z dniem 1 września 2014 roku dyrektorom przedszkoli, szkół i placówek zwiększa się tygodniowy wymiar zajęć. Wykonanie tej uchwały spowoduje zwiększenie tygodniowego wymiaru zajęć nauczycieli na stanowiskach kierowniczych w zależności od stanowiska od 5 do 8 godzin.

Zestawienie oszczędności wynikających ze zmiany tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć na stanowiskach kierowniczych przedstawia zamieszczona tabela.

Oszczędności wynikające ze zmiany tygodniowego wymiaru obowiązkowego zajęć nauczycieli na stanowiskach kierowniczych.

Lp	Wyszczególnienie	przed uchwałą RG	Po uchwale RG obowiązującej od 1 września 2014r.	Różnica
1.	Łączne tygodniowe pensum godzin dyrektorów szkół	10	49	39
2.	Ilość etatów z w/w godzin w przeliczeniu na pełne pensum nauczyciela (18 godzin)	0,55	2,7	2,15
3.	Miesięczne oszczędności na różnicy etatów (x średnie miesięczne wynagrodzenie nauczyciela – 4.845,00 zł)	2.664,75 zł	13.081,50 zł	10.416,75 zł.
4.	Oszczędności od września do grudnia 2014 roku (wiersz 3 x 4 miesiące)	10.659,00 zł	52.326,00 zł	41.667,00 zł.

2.Zmiana regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania nauczycieli oraz przyznawania i wypłacania dodatków mieszkaniowych.

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy w Piekoszowie Nr 55/378/2014 z dnia 27.02.2014 r. w sprawie w/w Regulaminu określającego warunki przyznawania wysokości dodatków za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy, za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, świadczeń wynikających ze stosunku pracy oraz dodatku mieszkaniowego z mocą obowiązującą od 1 marca 2014 roku zmniejszeniu ulegną składniki tych dodatków.

Z dniem 28 lutego 2014 roku traci moc uchwała Rady Gminy Piekoszków Nr XXXVI/256/2012 z dnia 28 grudnia 2012 roku w w/w sprawie.

Zestawienie oszczędności wynikających ze zmiany regulaminu określającego szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków prezentuje niżej zamieszczona tabela.

Oszczędności wynikające ze zmiany regulaminu wynagrodzeń nauczycieli.

Lp	Wyszczególnienie (rodzaj dodatku)	Zgodnie uchwałą Rady Gminy Nr XXXVI/256/2012 w 2013 roku	Po uchwale RG z dnia 27.02.2014 r. obowiązującej od dnia 01.03.2014 r. za 2014 rok	Różnica
1.	dodatek motywacyjny	721.022,00 zł	654.259,00 zł	66.763,00 zł
2.	dodatek funkcyjny	253.200,00 zł	176.200,00 zł	77.000,00 zł
3.	dodatek za warunki pracy	476.700,00 zł	456.000,00 zł	20.700,00 zł
4.	Oszczędności od 1 marca do grudnia 2014 roku	----	----	164.463,00 zł.

3.Redukcja zatrudnienia w ramach działań oszczędnościowych oraz zmniejszenia wynagrodzeń w urzędzie gminy i jednostkach oświatowych.

W 2013 roku w związku z koniecznością realizacji programu naprawczego przeprowadzono analizę struktury zatrudnienia ze względu na przerosty w porównaniu do podobnych jednostek w innych gminach. Analiza ta przyczyniła się do obniżenia wynagrodzeń oraz redukcji zatrudnienia w Urzędzie Gminy w wyniku czego już w 2013 roku osiągnięto oszczędności. W 2014 roku proces redukcji zatrudniania oraz obniżenia wynagrodzeń w urzędzie gminy jest nadal kontynuowany, co przedstawia zamieszczona poniżej tabela.

Oszczędności wynikające z redukcji etatów i zmiany wynagrodzeń w urzędzie gminy

Wyszczególnienie	2012 rok	2013 rok	Planowane w 2014 roku
Liczba zatrudnionych wg stanu na grudzień danego roku	129	76	59
Wydatki na wynagrodzenia wraz ze składkami ZUS	4.331.453,00 zł w tym: nagr. jubil -27.294 odprawy-39.854	4.020.236,00 zł w tym: nagr.jubil-87.130 odprawy-15.218	3.323.990,00 zł
Oszczędności roczne		311.217,00 zł	1.007.463,00 zł

W 2014 roku zmieniona zostanie struktura jednostek oświatowych polegająca na dostosowaniu obecnego systemu do warunków demograficznych w gminie Piekoszków. Na rok szkolny 2014/2015 zostaną opracowane nowe arkusze organizacyjne poszczególnych szkół w wyniku czego nastąpi zmniejszenie liczby oddziałów i ograniczenia w zatrudnieniu. W przypadku pracowników obsługi oszczędności finansowe wystąpią od 1 lipca 2014 roku, a nauczycieli od

1 września 2014 roku. Przy wyliczeniu wysokości oszczędności z tego tytułu przyjęto do obliczeń dane, które zostały pomniejszone o kwoty stanowiące podstawę do ustalenia oszczędności w punkcie 1 i 2 niniejszego działu. Zestawienie planowanych w 2014 roku oszczędności wynikających z reorganizacji w jednostkach oświatowych w odniesieniu do 2012 roku przedstawia następująca tabela.

Oszczędności wynikające z redukcji etatów i oszczędności w jednostkach oświatowych.

Wyszczególnienie	Ilość osób w XII 2012 roku	Wydatki na wynagrodzenia w 2012 roku wraz ze składkami ZUS	Ilość osób w XII 2014 roku	Planowane wydatki na wynagrodzenia w 2014 roku wraz z ZUS	Oszczędności roczne w 2014 roku w stosunku do 2012 roku
Jednostki oświatowe	340	16.049.610,00 zł	289	15.742.427,00 zł	307.183,00 zł

4. Zwiększenie dochodów gminy z tytułu dotacji celowej z budżetu państwa na przedszkola.

Zadanie utrzymania przedszkoli jest zadaniem własnym gminy, które wcześniej było finansowane z dochodów własnych z budżetu gminy. Od miesiąca września 2013 roku gminy otrzymują dofinansowanie do tego zadania w postaci dotacji celowej z budżetu państwa. Wysokość dotacji za 2014 rok w odniesieniu do 2012 roku przedstawia poniższa tabela.

Dochody z tytułu dotacji celowej z budżetu państwa na przedszkola.

Wyszczególnienie	2012 rok	2013 rok	2014 rok
Kwota dotacji	0,00 zł	236.394,00 zł	838.331,00 zł
Różnica w odniesieniu do 2012 roku	0,00 zł	236.394,00 zł	838.331,00 zł

5. Zwiększenie dochodów z tytułu podatków:

Jedną z możliwości realizacji programu naprawczego jest podjęcie działań mających na celu zwiększenia wpływów z tytułu dochodów własnych gminy, w tym z podatków, których wysokość określa Rada Gminy. Po analizie wysokości poszczególnych podatków założono możliwość zwiększenia dochodów w tym zakresie z następujących tytułów:

a) Windykacja podatków i opłat

Z danych w zakresie zaległości z tytułu terminowego regulowania podatków i opłat wynika, że należy podjąć właściwe działania, aby w kolejnych latach uzyskać większe wpłaty w wyniku ich egzekucji. Zestawienie danych w tym zakresie przedstawia następująca tabela.

Wpływy wynikające z windykacji zobowiązań podatkowych i opłat.

Wyszczególnienie	Według stanu na dzień 31.12.2012 roku	Według stanu na dzień 31.12.2013 roku	Według stanu na dzień 28.02.2014 roku	Prognoza na dzień 31.12.2014 roku
Zaległości z tytułu podatków i opłat	2.551.408,62 zł	2.946.772,58 zł	2.798.911,23 zł	2.438.000,00 zł
Wysokość wyegzekwowanych	321.155,97 +56.398,80=	633.134,29 +232.706,53=	260.832,00 +19.808,00=	509.000,00 +19.808,00=

zaległości wraz z odsetkami	377.554,77 zł.	865.840,82 zł.	280.640,00 zł.	528.808,00 zł.
-----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

b) zwiększenie stawek podatku od budynków mieszkalnych i pozostałych oraz podatku rolnego. W celu zwiększenia dochodów z tytułu podatku od nieruchomości w dniu 14.11.2013 roku została podjęta uchwała Nr L/341/2013 Rady Gminy w Piekoszowie w wyniku, której zwiększona została stawka za 1m² w budynkach mieszkalnych do kwoty 0,40 zł. Ponadto zniesiona ulga podatku od budowli pozostałych wprowadziła obowiązek wnoszenia opłat według stawki 1 zł za m². Zestawienie planowanych dochodów z tego tytułu przedstawia następująca tabela.

Dodatkowe dochody z tytułu zwiększenia podatków od budynków.

Wyszczególnienie	Uchwała Rady Gminy Nr XXXIV/2012 z dnia 03.12.2012r. na 2013 rok	Uchwała Rady Gminy Nr L/341/2013 z dnia 14.11.2013r. na 2014 rok	Różnica po uwzględnieniu ulg
Podatek od budynków mieszkalnych	0,10 zł/m ² (100% ulgi)	0,40 zł/m ² (0%ulgi)	0,40zł/m ²
Podatek od budynków pozostałych	1,00 zł/m ² (100% ulgi)	1,00 zł/m ² (0%ulgi)	1,00 zł/m ²
Wpływy z podatku	0,00 zł	160.000,00 zł	160.000,00 zł.

Na 2012 i 2013 rok Rada Gminy w Piekoszowie obniżała cenę żyta ogłaszana przez Prezesa GUS do celów podatkowych. W celu zwiększenia dochodów z tego tytułu w 2014 roku Rada Gminy w Piekoszowie w 2013 roku nie podejmowała uchwały w tym zakresie, w związku z czym w 2014 roku obowiązują stawki wynikające z obwieszczenia w wysokości 69,28 zł za kwintal. Zestawienie planowanych dochodów w odniesieniu do 2012 roku z tego tytułu przedstawia następująca tabela.

Dodatkowe dochody z tytułu zwiększenia podatku rolnego.

Wyszczególnienie	2012 rok	2014 rok	Różnica
Wpływy z podatku bez windykcacji z lat ubiegłych	205.167,00 zł	282.500,00 zł	77.333,00 zł.

c) Zmiana uchwały w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości

Na podstawie Uchwały Nr L/286/2009 Rady Gminy w Piekoszowie z dnia 07.12.2009 roku z podatku zwolnione są jednostki Gminy Piekoszków. Z analizy skutków finansowych tej uchwały wynika, że największe dochody z tytułu stosowania tej uchwały Gmina traci z powodu zwolnienia z podatków Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Piekoszowie.

W 2014 roku Rada Gminy w Piekoszowie podejmie uchwałę o zmianie w/w uchwały w wyniku, której Zakład Usług Komunalnych w Piekoszowie Sp. z o.o. nie będzie zwolniony w 100% z podatków. Zakłada się, że 2015 roku będzie zwolnienie w wysokości 75%, a w 2016 roku w wysokości 50%. Zestawienie planowanych wpływów za 2015 rok przedstawia następująca tabela.

Dodatkowe dochody z tytułu zmniejszenia zwolnień z podatku.

Wyszczególnienie	Uchwała Rady Gminy Nr 1/286/2009 z dnia 07.12.2009 roku		Zmiana uchwały RG z 2009r.
	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Należny podatek od ZUK	943.216,70 zł	941.075,00 zł	941.075,00 zł
Skutki zwolnienia ZUK (od budowl i działalności gospodarczych)	943.216,70 zł	941.075,00 zł	706.075,00 zł
Oszczędności ze zmiany uchwały w sprawie zwolnień	0	0	235.000,00 zł

d) Wpływy z podatku od nowych przedsiębiorców.

W wyniku wydanych wcześniej pozwoleń na budowę w zakresie działalności gospodarczych wynika, że na terenie Gminy Piekoszów w 2014 roku i kolejnych latach działalność gospodarczą rozpoczną firmy, które będą odprowadzać podatki mające znaczny wpływ na dochody Gminy. Zestawienie planowanych wpływów z tego tytułu w latach 2014-2015 przedstawia następująca tabela.

Dodatkowe dochody z podatków od nowopowstałych firm.

Nazwa firmy	Rodzaj podatku	Powierzchnia do opodatkowania	Planowana kwota podatku w 2014 r.	Planowana kwota podatku w 2015 r.
BIOGAZOWNIA			149.851,00 zł	149.851,00 zł
MRÓWKA	bud. zw. z dz. gosp.	1578,10 m ² x 22,82 zł	----	36.012,24 zł
MRÓWKA	grunty	5.000 m ² x 0,88 zł	----	4.400,00 zł
TARTAK	bud. zw. z dz. gosp.	3.500 m ² x 22,82 zł	----	79.870,00 zł
TARTAK	grunty	25.000 m ² x 0,88 zł	----	22.000,00 zł
MEGASTYRO	bud. zw. z dz. gosp.	540 m ² x 22,82 zł	----	12.322,80 zł
MEGASTYRO	grunty	10.312 m ² x 0,88 zł	----	9.074,56 zł
Farmy fotowoltaiczne	grunty	347.085 m ² x 0,88 zł	----	305.434,80 zł
Alma Alpinex	bud. zw. z dz. gosp.	15.000 m ² x 22,82 zł	----	342.300,00 zł
Alma Alpinex	grunty	89.072 m ² x 0,88 zł	----	78.383,36 zł
MB Recycling	bud. zw. z dz. gosp.	1.500 m ² x 22,82 zł	----	34.230,00 zł
MB Recycling	grunty	12.500 m ² x 0,88 zł	----	11.000,00 zł
RAZEM			149.851,00 zł	1.084.878,76 zł

Ze względów ostrożnościowych przyjmujemy, że realizacja w/w dochodów wyniesie 30%, tj. 325.463 zł z obawy, że nie ma pewności, że wszystkie firmy zakończą budowę i rozpoczną działalność gospodarczą.

6. Zmniejszenie diet radnych.

W dniu 30 grudnia 2013 roku Rada Gminy w Piekoszowie podjęła uchwałę Nr LIII/362/2013 w sprawie diet radnych. W porównaniu do wcześniej obowiązującej Uchwały Rady Gminy w Piekoszowie z dnia 22 lutego 2011 roku w tym zakresie zryczałtowane miesięczne diety zmniejszono o kwotę 300 zł. Zestawienie oszczędności z tego tytułu w 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

Oszczędności wynikające ze zmiany wysokości diet radnych.

Wyszczególnienie	Na podstawie Uchwały Nr IV/32/2011 Rady Gminy z dnia	Na podstawie Uchwały Nr LIII/362/2013 Rady Gminy z dnia	Oszczędności miesięczne

	22 lutego 2011 r.	30 grudnia 2013 r.	
Zryczałtowane diety radnych - dieta dla jednego radnego - 15 radnych	920,00 zł 9 radnych x 920,00 zł = 8.280,00 zł	620,00 zł 9 radnych x 620,00 zł = 5.580,00 zł	300,00 zł. 9 radnych x 300,00 zł = 2.700,00 zł
Zryczałtowane diety dla przewodniczących komisji Rady Gminy - 5 komisji	950,00 zł 5 komisji x 950,00 zł = 4 750,00 zł	650,00 zł 5 komisji x 650,00 zł = 3 250,00 zł	300,00 zł 5 komisji x 300,00 zł = 1 500,00 zł
Zryczałtowanie diet przewodniczącej Rady Gminy	1 200,00 zł	900,00 zł	300,00 zł
Razem oszczędności miesięczne			4.500,00 zł
Razem oszczędności roczne za 2014 rok			54.000,00 zł

7. Zmniejszenie wydatków na zakup energii elektrycznej.

a) z powodu ograniczenia oświetlenia ulicznego

W trakcie trwania 2013 roku ze względów oszczędnościowych na terenie Gminy Piekoszów zastosowano ograniczenia w oświetleniu ulicznym poprzez wyłączenie co drugiej lampy. Ze względu na uzyskanie z tego tytułu znacznych oszczędności, ograniczenia w oświetleniu ulicznym będą stosowane w okresie realizacji programu naprawczego. Oszczędności z tego tytułu za 2013 rok przedstawia następująca tabela, w której ujęto wydatki na zakup energii na oświetlenie za 2012 i 2013 rok.

Oszczędności na energii elektrycznej z tytułu oświetlenia.

Wyszczególnienie	za 2012 rok	za 2013 rok	Różnica
Zakup energii elektrycznej na oświetlenie uliczne	581.113,34 zł	513.995,14 zł	67.118,00 zł

b) w wyniku przetargu na zakup energii elektrycznej

W 2012 i 2013 roku oraz wcześniejszych latach Gmina Piekoszów nie organizowała przetargu na zakup energii elektrycznej ponosząc opłaty według stawek stosowanych w PGE Obrót S. A. w Rzeszowie. Obecnie są zbierane dane w tym zakresie ze wszystkich jednostek gminy w celu przeprowadzenia przetargu na zakup energii elektrycznej w ramach grupy kilku gmin. Wstępne szacunki wskazują, iż przy takim postępowaniu przetargowym gmina zyska oszczędności w zakupie energii w wysokości co najmniej 10 % dotychczasowych cen. Według harmonogramu czynności nowe stawki będą obowiązywać od 1 lipca 2014 roku. Zestawienie planowanych oszczędności w zakupie energii elektrycznej w 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

Oszczędności z tytułu przetargu na zakup energii elektrycznej.

Jednostka gminy	Koszt zakupu energii elektrycznej w 2013 r.	Planowana roczna oszczędność 10%	Oszczędność od lipca do grudnia 2014 roku
Urząd Gminy	36.912,11 zł	3.691,00 zł	1.845,00 zł
Jednostki oświatowe	270.571,89 zł	27.057,00 zł	13.528,00 zł
GOPS	5.285,12 zł	528,00 zł	264,00 zł
GOK	19.684,47 zł	1.968,00 zł	984,00 zł
Gm. Bibl. Publ.	2.838,16 zł	284,00 zł	142,00 zł
Oświetlenie uliczne	513.995,14 zł	51.399,00 zł	25.700,00 zł

Razem	849.295,00 zł	84.927,00 zł	42.463,00 zł
--------------	----------------------	---------------------	---------------------

8. Zmniejszenie dopłaty do połączeń komunikacyjnych Gmina Piekoszów dopłacała linii podmiejskich z Kielc obsługiwanych przez ZTM Kielce.

W 2012 roku Gmina Piekoszów dopłacała do linii podmiejskich z Kielc obsługiwanych przez ZTM Kielce. W 2013 roku po ograniczeniach kursowania jednej z linii oraz likwidacji dwóch pozostałych Gmina wносиła niższe dopłaty do utrzymania pozostałych linii. Ograniczenia te będą obowiązywały podczas realizacji programu naprawczego. Oszczędności w 2013 roku za okres od kwietnia do grudnia przedstawia następująca tabela.

14. Oszczędności z tytułu ograniczenia kursów linii podmiejskich ZTM Kielce.

Wyszczególnienie	2012 rok	2013 rok	2014 rok	Oszczędności w 2013 roku	Oszczędności w 2014 roku
Koszt dopłat do komunikacji	535.745,00 zł	454.659,00 zł	435.768,00 zł	81.086,00 zł	99.977,00 zł

9. Połączenie Gminnego Ośrodka Kultury z Gminną Biblioteką.

Rada Gminy w Piekoszowie podjęła uchwałę nr XLVII/329/2013 z dnia 19.09.2013 r. w sprawie zamiaru połączenia Gminnej Biblioteki Publicznej z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Piekoszowie. Następnie w marcu 2014 roku będzie podjęta uchwała Rady Gminy w Piekoszowie na podstawie, której nastąpi połączenie tych jednostek z dniem 1 kwietnia 2014 roku. Utrzymanie jednej instytucji kultury na bazie dwóch obowiązujących, przyczyni się do zmniejszenia kosztów administracyjnych zapewniając świadczenie usług na dotychczasowym, a nawet wyższym poziomie. Już po podjęciu uchwały RG z dnia 19.09.2013 roku, zrealizowane zostały pewne oszczędności, a okresie trwania programu naprawczego w odniesieniu do 2012 roku zakłada się je w wysokości po 150.000,00 zł rocznie.

Oszczędności wynikające z połączenia tych jednostek w 2014 roku na podstawie danych o przyznanych w poszczególnych latach dotacjach w odniesieniu do 2012 roku przedstawia poniższa tabela.

Oszczędności wynikające z tytułu połączenia GOK i GBP.

Nazwa jednostki	2012 rok	2013 rok	2014 rok
Dotacja dla GOK	630.000,00 zł	620.000,00 zł	520.000,00 zł
Dotacja dla GBP	384.831,00 zł	340.000,00 zł	340.000,00 zł
Dotacja razem	1.014.831,00 zł	960.000,00 zł	860.000,00 zł
Oszczędności w odniesieniu do 2012 roku	0,00 zł	54.831,00 zł	154.831,00 zł

10. Wpływy ze sprzedaży mienia.

Ze sprawozdania finansowego Gminy Piekoszów za 2013 rok wynika że osiągnięto dochody ze sprzedaży majątku w wysokości 417.673,69 zł. Gmina posiada mienie (działki budowlane), które może zbyć w drodze przetargu. Obecnie na rynku obserwuje się ożywienie gospodarcze,

w związku z czym można przyjąć, że Gmina w kolejnych latach planuje osiągnąć dochody z tytułu sprzedaży niżej wymienionych nieruchomości, według wyceny z 2012 roku:

Plan sprzedaży nieruchomości na 2014 rok

L.p.	Położenie i numer nieruchomości	Wartość przybliżona	Księga Wieczysta
1.	Skałka nr. dz. 95/2	41.194,00	KI1L/00065225/3
2.	Skałka nr. dz. 95/3	31.354,00	KI1L/00065225/3
3.	Skałka nr. dz. 95/4	31.405,00	KI1L/00065225/3
4.	Skałka nr. dz. 95/5	31.431,00	KI1L/00065225/3
5.	Skałka nr. dz. 95/6	31.482,00	KI1L/00065225/3
6.	Skałka nr. dz. 95/7	31.534,00	KI1L/00065225/3
7.	Skałka nr. dz. 95/8	31.560,00	KI1L/00065225/3
8.	Skałka nr. dz. 95/9	31.637,00	KI1L/00065225/3
9.	Skałka nr. dz. 95/10	31.662,00	KI1L/00065225/3
10.	Skałka nr. dz. 95/11	34.017,00	KI1L/00065225/3
11.	Piekoszów 1822/33	55.000,00	KI1L/00099160/6
	RAZEM	382.275,00	

Plan sprzedaży nieruchomości na rok 2015

L.p.	Położenie i numer nieruchomości	Wartość netto (na podstawie ceny wywoławczej)	KW
1.	Bławatków dz. nr. 983/4	30.450,00 zł	KI1L/00063645/9
2.	Bławatków dz. nr. 983/5	22.680,00 zł	KI1L/00063645/9
3.	Bławatków dz. nr. 983/6	23.205,00 zł	KI1L/00063645/9
4.	Bławatków dz. nr. 983/7	25.725,00 zł	KI1L/00063645/9
5.	Bławatków dz. nr. 983/8	25.305,00 zł	KI1L/00063645/9
6.	Bławatków dz. nr. 983/9	24.885,00 zł	KI1L/00063645/9
7.	Bławatków dz. nr. 983/10	24.570,00 zł	KI1L/00063645/9
8.	Bławatków dz. nr. 983/11	25.045,00 zł	KI1L/00063645/9
9.	Bławatków dz. nr. 983/12	11.565,00 zł	KI1L/00063645/9
10.	Bławatków dz. nr. 983/13	22.995,00 zł	KI1L/00063645/9
11.	Bławatków dz. nr. 983/14	22.575,00 zł	KI1L/00063645/9
12.	Bławatków dz. nr. 983/15	21.735,00 zł	KI1L/00063645/9
13.	Bławatków dz. nr. 983/16	28.665,00 zł	KI1L/00063645/9
14.	Bławatków dz. nr. 984/1	29.925,00 zł	KI1L/00063645/9
15.	Bławatków dz. nr. 984/2	40.425,00 zł	KI1L/00063645/9
16.	Bławatków dz. nr. 984/3	38.115,00 zł	KI1L/00063645/9
17.	Piekoszów dz. nr. 410/2	211.050,00 zł	KI1L/00137211/8
18.	Piekoszów dz. nr. 416/37	44.741,00	KI1L/00053057/7
	RAZEM	673.656,00 zł	

Plan sprzedaży nieruchomości na 2016 rok

L.p.	Położenie i numer nieruchomości	Wartość przybliżona	Księga Wieczysta
1.	Jaworznia 639/72	46.000,00	KI1L/000133030/7
2.	Jaworznia 639/73	45.000,00	KI1L/000133030/7
3.	Jaworznia 639/74	45.000,00	KI1L/000133030/7
4.	Jaworznia 639/75	45.000,00	KI1L/000133030/7
5.	Jaworznia 639/76	46.000,00	KI1L/000133030/7
6.	Jaworznia 639/77	45.000,00	KI1L/000133030/7
7.	Jaworznia 639/78	45.000,00	KI1L/000133030/7
8.	Jaworznia 639/79	50.000,00	KI1L/000133030/7
9.	Jaworznia 639/80	37.000,00	KI1L/000133030/7
10.	Jaworznia 639/81	38.000,00	KI1L/000133030/7
11.	Jaworznia 639/82	37.000,00	KI1L/000133030/7
	RAZEM	479.000,00	

11. Rezygnacja z inwestycji i promocji gminy

Zmiany przepisów wprowadzone do ustawy o finansach publicznych obowiązujące od dnia 28.12.2013 roku zabraniają gminom w okresie realizacji programu naprawczego wykonywać

nowe inwestycje z kredytów. Wobec powyższego w 2014 roku zostaną uregulowane należności z tytułu zrealizowanych i zakończonych inwestycji w 2013 roku w kwocie 2.909.384,00 zł, o czym stanowi załącznik Nr 3 do uchwały Rady Gminy w Piekoszowie Nr LIV/366/2014 z dnia 30 stycznia 2014 roku, ale rezygnuje się z planowanych inwestycji w okresie naprawczym 2015-2016:

- w 2015 roku na kwotę 1.615.400,00 zł
- w 2016 roku na kwotę 2.484.679,00 zł

Restrukturyzacja zadłużenia

Przed restrukturyzacją zadłużenia i przed podpisaniem aneksów z bankami, Gmina powinna spłacać swoje zobowiązania wobec instytucji finansujących według następującego harmonogramu.

➤	2014:	5.808.189,86 zł
➤	2015:	4.476.341,96 zł
➤	2016:	3.711.720,00 zł
➤	2017:	2.500.000,00 zł
➤	2018:	2.500.000,00 zł
➤	2019:	2.500.000,00 zł
➤	2020:	1.400.000,00 zł
➤	2021:	2.100.000,00 zł

Gminę nie byłoby stać na tak intensywną spłatę. Restrukturyzacja zobowiązań powinna mieć na celu ustalenie z wierzycielami innego harmonogramu spłaty zobowiązań, z położeniem nacisku na uzyskanie 2-3 letniej karencji w spłacie, aby móc wprowadzić działania naprawcze i odzyskać płynność finansową. Alternatywnie rozważa się konsolidację istniejących zobowiązań, której celem będzie również uzyskanie nowych, lepszych warunków spłaty.

Gmina przeprowadziła negocjacje, w wyniku których uzyskano następujący harmonogram spłaty zobowiązań:

Lp.	Nazwa podmiotu	Nr umowy	Kwota kredytu/pożyczki	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Bank Ochrony Środowiska	2200/07/2009 z 13.07.2009	1 387 124	1 387 124								
2	Bank Spółdzielczy Łopuszno	KR-09/01418	1 841 349	191 810		500 000				1 149 539		
3	Bank Spółdzielczy Końskie	31/2010z 27.09.2010	3 589 261		754 268	892 000	1 146 741				600 000	196 252
4	NFOŚ i GW Warszawa	179/2001 – pożyczka	2 368 000	680 000	1 080 000	608 000						
5	Bank Inicjatyw DnB Nord Bank Warszawa	Umowa emisji i obligacji	Patrz poz. 8									
6	WFOŚ i GW Kielce-pożyczka	021/11z 23.05.2011	406 798	241 066	165 732							
7	Bank Spółdzielczy Łopuszno	11-00856z 16.11.2011	2 103 720				1 353 259			450 461	300 000	
8	Bank DnB NORD Warszawa	Umowa emisji i obligacji	11 800 000	200 000	300 000	300 000	500 000	2 500 000	2 500 000	1 400 000	2 100 000	2 000 000
	Bank Spółdzielczy o/Piekoszów	KR-12-00072 z 31.12.2012	1 500 000	1 500 000								
Razem			24 996 252	4 200 000	2 300 000	2 300 000	3 000 000	2 500 000	2 500 000	3 000 000	3 000 000	2 196 252
+ pożyczka z budżetu państwa 2023 r – 2.000.000 2024 r – 2.000.000 2025 r – 2 200 000			(wg pierwotnej wersji, obecnie patrz WPF oraz Tabela Nr 14 w programie naprawczym) 13.000.000	0	300 000	500 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000

Jak już wyżej wspomniano płynność finansowa Gminy jest bardzo zła – Gmina posiada wysoki wskaźnik zobowiązań wymagalnych. Dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania JST niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do jak najszybszego uregulowania zobowiązań wymagalnych oraz zapewnieniu środków niezbędnych do odzyskania płynności. Na spłatę zobowiązań wymagalnych i pokrycie innych wydatków gminie Piekoszów w 2014 roku brakuje kwoty 13 mln PLN.

Zatem łączna kwota, o którą Gmina powinna ubiegać się w ramach pożyczki z budżetu Państwa na realizację programu postępowania naprawczego to 13 mln PLN.

10.2 Efekt finansowy planowanych/wdrożonych przedsięwzięć naprawczych

Przewidywane efekty finansowe w okresie naprawczym.

1.Zmiana tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze.

Efekty finansowe wynikające ze zmiany tygodniowego wymiaru zajęć dla nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze zostały oszacowane przez porównanie wydatków przed i po podjęciu uchwały w tym zakresie. Dla potrzeb oszacowania tego wariantu przyjęto, że wydatki

w kolejnych latach będą kształtowały się na poziomie z 2014 roku i nie będą waloryzowane o inflację. W 2014 roku oszczędności dotyczą okresu od miesiąca września do grudnia, a w latach 2015 i 2016 całego roku. Oszczędności w latach 2014-2016 oszacowano na łączną kwotę 291.669,00 zł, które przedstawia poniższa tabela.

Oszacowane efekty finansowe zmiany tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć nauczycieli.

Wyszczególnienie	2014 (od IX do XII)	2015	2016
Wartość wydatków poniesionych w 2013 r.	52.326,00 zł	156.978,00 zł	156.978,00 zł
Wartość wydatków po wprowadzeniu ograniczeń	10.659,00 zł	31.977,00 zł	31.977,00 zł
Różnica w wydatkach	41.667,00 zł	125.001,00 zł	125.001,00 zł
Skumulowana różnica	----	166.668,00 zł	291.669,00 zł

2.Zmiana regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania nauczycieli oraz przyznawania i wypłacania dodatków mieszkaniowych.

Efekty finansowe wynikające ze zmiany w/w regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków zostały oszacowane poprzez porównanie wydatków gminy w wariantcie zmniejszenia wydatków z wariantem bez zmniejszenia wydatków.

Dla potrzeb oszacowania wariantu bez zmniejszenia wydatków przyjęto założenie, że wydatki w kolejnych latach kształtowałyby się na poziomie roku 2013 i nie będą waloryzowane. Również o inflację nie są waloryzowane wydatki po wprowadzeniu oszczędności. Oszczędności w latach 2014-2016 oszacowano łącznie na 559.171,00 zł. W 2014 roku oszczędności dotyczą okresu od marca do grudnia, a w latach 2015 i 2016 całego roku. Szczegółowe rozliczenie oszczędności zawiera poniższa tabela.

Oszacowane oszczędności wynikające ze zmiany regulaminu wynagrodzeń nauczycieli.

Wyszczególnienie	2014 rok	2015 rok	2016 rok
Wartość wydatków poniesionych w 2013 r.	1.450.922,00 zł	1.450.922,00 zł	1.450.922,00 zł
Wartość wydatków po wprowadzeniu zmian wynikających z uchwały Rady Gminy	1.286.459,00 zł	1.253.568,00 zł	1.253.568,00 zł
Różnica w wydatkach	164.463,00 zł	197.354,00 zł	197.354,00 zł
Skumulowana różnica		361.817,00 zł	559.171,00 zł

3.Redukcja zatrudnienia w ramach działań oszczędnościowych oraz zmniejszenia wynagrodzeń w Urzędzie Gminy i jednostkach oświatowych.

Efekty finansowe wynikające z redukcji zatrudniania w jednostkach oświatowych oraz redukcji zatrudnienia i obniżenia wynagrodzeń pracowników w Urzędzie Gminy zostały oszacowane

poprzez porównanie wydatków gminy w wariantcie zmniejszenia wydatków z wariantem bez zmniejszenia wydatków za rok 2012. Oszczędności w latach 2014-2016 oszacowano łącznie na 6.447.668,00 zł. Szczegółowe rozliczenie oszczędności zawierają poniższe tabele.

Oszacowane efekty finansowe redukcji zatrudnienia i zmniejszenia wynagrodzeń UG.

Wyszczególnienie	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
Urząd Gminy	4.331.453,00	4.020.236,00	3.323.990,00	3.200.000,00	3.200.000,00
Różnica w wydatkach	----	311.217,00	1.007.463,00	1.131.453,00	1.131.453,00
Skumulowana różnica			1.007.463,00	2.138.916,00	3.270.369,00

Oszacowane efekty finansowe redukcji zatrudnienia w jednostkach oświatowych.

Wyszczególnienie	2012 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
Jednostki oświatowe	16.049.610,00	15.742.427,00	14.614.552,00	14.614.552,00
Różnica w wydatkach	----	307.183,00	1.435.058,00	1.435.058,00
Skumulowana różnica		307.183,00	1.742.241,00	3.177.299,00

4. Zwiększenie dochodów gminy z tytułu dotacji celowej z budżetu państwa na przedszkola.

Efekty z tytułu dochodów w formie dotacji celowej z budżetu państwa na przedszkola prowadzone przez Gminę, które wcześniej w całości były finansowane z dochodów własnych z budżetu gminy zostały oszacowane poprzez porównanie dochodów z tego tytułu w odniesieniu do 2012 roku. Dodatkowe dochody z tego tytułu w latach 2014-2016 oszacowano łącznie na kwotę 2.514.993,00 zł. Szczegółowe rozliczenie oszczędności zawiera poniższa tabela.

Oszacowane dochody z tytułu dotacji celowej na przedszkola.

Wyszczególnienie	2014 rok	2015 rok	2016 rok
Dotacja celowa na przedszkola w 2012 r.	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
Wysokość dotacji celowej na przedszkola	838.331,00 zł	838.331,00 zł	838.331,00 zł
Różnica w dochodach	838.331,00 zł	838.331,00 zł	838.331,00 zł
Skumulowana różnica	838.331,00 zł	1.676.662,00 zł	2.514.993,00 zł

5. Zwiększenie dochodów z tytułu podatków.

Efekty finansowe z tytułu zwiększenia dochodów z podatków zostały oszacowane poprzez porównanie dochodów w wariantcie przed i po zwiększeniu dochodów z tytułu podatków przez porównanie dochodów z tego tytułu w odniesieniu do 2012 roku. Dodatkowe dochody z tego

tytułu w latach 2014-2016 oszacowano łącznie na 2.607.919,00 zł. Szczegółowe rozliczenie oszczędności zawiera poniższa tabela.

Oszacowane dochody z tytułu wzrostu podatków i ich windykacji.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wysokość podatków w 2012 roku:			
-windykacja zobowiązań podatkowych,	377.555,00 zł	377.555,00 zł	377.555,00 zł
- podatek od budynków,	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
- podatek rolny,	205.167,00 zł	205.167,00 zł	205.167,00 zł
- zmniejszenie zwolnienia ZUK,	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
- podatki od nowych podatników	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
= razem	= 582.722,00 zł	= 582.722,00 zł	= 582.722,00 zł
Podatki po zwiększeniach:			
-windykacja zobowiązań podatkowych,	528.808,00 zł	500.000,00 zł	500.000,00 zł
- podatek od budynków,	160.000,00 zł	160.000,00 zł	160.000,00 zł
- podatek rolny,	282.500,00 zł	282.500,00 zł	282.500,00 zł
- zmniejszenie zwolnienia ZUK,	0,00 zł	235.000,00 zł	470.000,00 zł
- podatki od nowych podatników	149.851,00 zł	325.463,00 zł	325.463,00 zł
= razem	=1.121.159,00 zł	=1.502.963,00 zł	= 1.737.963,00 zł
Różnica w dochodach			
	538.437,00 zł	914.241,00 zł	1.155.241,00 zł
Skumulowana różnica	538.437,00 zł	1.452.678,00 zł	2.607.919,00 zł

6. Zmniejszenie wysokości diet radnych

Efekty finansowe wynikające z zmniejszenia wysokości diet radnych zostały oszacowane poprzez porównanie wydatków gminy w wariantcie zmniejszenia wydatków i bez zmniejszenia w odniesieniu do 2012 roku. Oszczędności w latach 2014-2016 oszacowano łącznie na kwotę 162.000,00 zł. Szczegółowe rozliczenie oszczędności zawiera poniższa tabela.

Oszacowane oszczędności z tytułu zmniejszenia wysokości diet.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wydatki na diety radnych w 2012 roku	170.760,00 zł	170.760,00 zł	170.760,00 zł
Wydatki na diety radnych po uchwale zmniejszającej ich wysokość	116.760,00 zł	116.760,00 zł	116.760,00 zł
Różnica w wydatkach	54.000,00 zł	54.000,00 zł	54.000,00 zł
Skumulowana różnica		108.000,00 zł	162.000,00 zł

7. Zmniejszenie wydatków na zakup energii elektrycznej.

Efekty finansowe wynikające z zmniejszenia wydatków na zakup energii elektrycznej na oświetlenie uliczne zostały oszacowane poprzez porównanie wydatków na zakup energii w wariantcie zmniejszenia wydatków i bez zmniejszenia w 2012 roku. Dla potrzeb oszacowania oszczędności przyjęto założenie, że wydatki w kolejnych latach kształtować się będą na poziomie oszczędności z 2013 roku i planowanych w 2014 roku. Oszczędności w latach 2014-2016 oszacowano łącznie na 578.571,00 zł. Szczegółowe rozliczenie oszczędności zawiera poniższa tabela.

Oszacowane oszczędności zmniejszenia wydatków na energię elektryczną na oświetlenie uliczne.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wydatki na energię elektryczną w 2012 r.:			
- oświetlenie uliczne	581.113,00 zł	581.113,00 zł	581.113,00 zł
- wartość całej zakupionej energii elektrycznej	849.295,00 zł	849.295,00 zł	849.295,00 zł
= razem	=1.430.408,00 zł	=1.430.408,00 zł	=1.430.408,00 zł
Oszczędności w wydatkach na energię elektr.:			
- oświetlenie uliczne	459.095,00 zł	459.095,00 zł	459.095,00 zł
- wartość energii elektrycznej po przetargu	806.632,00 zł	764.368,00 zł	764.368,00 zł
=razem	=1.265.727,00 zł	=1.223.463,00 zł	=1.223.463,00 zł
	164.681,00 zł	206.945,00 zł	206.945,00 zł
Skumulowana różnica		371.626,00 zł	578.571,00 zł

8. Zmniejszenie dopłat do połączeń komunikacyjnych.

Efekty finansowe wynikające z zmniejszenia dopłat do połączeń komunikacyjnych zostały oszacowane poprzez porównanie wydatków gminy w wariantcie zmniejszenia wydatków i bez zmniejszenia w odniesieniu do 2012 roku. Dla potrzeb oszacowania oszczędności przyjęto założenie, że wydatki w kolejnych latach kształtować się będą na poziomie oszczędności z 2013 roku. Oszczędności w latach 2014-2016 oszacowano łącznie na 299.931,00 zł. Szczegółowe rozliczenie oszczędności zawiera poniższa tabela.

Oszacowane oszczędności zmniejszenia wydatków na dopłaty do połączeń komunikacyjnych.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wydatki na dopłaty do połączeń komunikacyjnych w 2012 roku.	535.745,00 zł	535.745,00 zł	535.745,00 zł
Wydatki na dopłaty w wyniku oszczędności	435.768,00 zł	435.768,00 zł	435.768,00 zł
Różnica w wydatkach	99.977,00 zł	99.977,00 zł	99.977,00 zł
Skumulowana różnica		199.954,00 zł	299.931,00 zł

9. Połączenie Gminnego Ośrodka Kultury z Gminną Biblioteką Publiczną.

Efekty finansowe wynikające z połączenia Gminnego Ośrodka Kultury z Gminną Biblioteką zostały oszacowane poprzez porównanie wydatków gminy w wariantcie zmniejszenia wydatków i bez zmniejszenia w odniesieniu do 2012 roku. Dla potrzeb oszacowania oszczędności przyjęto założenie, że wydatki w kolejnych latach kształtować się będą na poziomie planowanych oszczędności w 2014 roku. Oszczędności w latach 2014-2016 oszacowano łącznie na 464.493,00 zł. Szczegółowe rozliczenie oszczędności zawiera poniższa tabela.

Oszacowane oszczędności z połączenia GOK i GBP.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wydatki na GOK i GBP w 2012 roku.	1.014.831,00 zł	1.014.831,00 zł	1.014.831,00 zł
Wydatki na instytucję kultury po połączeniu GOK z GBP	860.000,00 zł	860.000,00 zł	860.000,00 zł
Różnica w dochodach	154.831,00 zł	154.831,00 zł	154.831,00 zł
Skumulowana różnica	X	309.662,00 zł	464.493,00 zł

10. Wpływy ze sprzedaży mienia.

Efekty finansowe wynikające ze sprzedaży nieruchomości oszacowano na podstawie aktualnych wycen i zakłada się, że Gmina w kolejnych latach osiągnie dochody z tytułu sprzedaży nieruchomości w kwotach:

2014 rok – 382.275 zł

2015 rok – 673.656 zł

2016 rok – 479.000 zł

2017 rok – 200.000 zł.

11. Rezygnacja z inwestycji i promocji gminy.

W wyniku realizacji programu naprawczego zakłada się, że w okresie naprawczym nie zostaną wykonane planowane inwestycje w 2015 roku na kwotę 1.615.400,00 zł oraz w 2016 roku na kwotę 2.484.679,00 zł.

12. Podsumowanie efektów finansowych przedsięwzięć naprawczych.

Łączna wartość efektów finansowych programu naprawczego do 2016 roku została oszacowana na kwotę 19.561.425,00 zł. Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Podsumowanie efektów finansowych programu naprawczego.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Bieżące:	3.371.033,00 zł	5.157.191,00 zł	5.398.191,00 zł
Efekty zmiany tygodniowego wymiaru zajęć nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze	41.667,00 zł	125.001,00 zł	125.001,00 zł
Efekty zmiany regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania nauczycieli oraz przyznawania i wypłacania dodatków mieszkaniowych	164.463,00 zł	197.354,00 zł	197.354,00 zł
Efekty redukcji zatrudnienia i zmniejszenia wynagrodzeń w urzędzie gminy	1.007.463,00 zł	1.131.453,00 zł	1.131.453,00 zł
Efekty redukcji zatrudnienia w jednostkach oświatowych gminy	307.183,00 zł	1.435.058,00 zł	1.435.058,00 zł
Dodatkowa dotacja celowa na przedszkola	838.331,00 zł	838.331,00 zł	838.331,00 zł
Efekty zwiększenia dochodów z tytułu podatków	538.437,00 zł	914.241,00 zł	1.155.241,00 zł
Efekty zmniejszenia wysokości diet radnych	54.000,00 zł	54.000,00 zł	54.000,00 zł
Efekty oszczędności zmniejszenia wydatków na energię elektryczną	164.681,00 zł	206.945,00 zł	206.945,00 zł
Efekty zmniejszenia dopłat do połączeń komunikacyjnych	99.977,00 zł	99.977,00 zł	99.977,00 zł
Wydatki na instytucję kultury po połączeniu GOK z GBP	154.831,00 zł	154.831,00 zł	154.831,00 zł
Majątkowe:	382.275,00 zł	2.289.056,00	2.963.679,00 zł
Efekty dochodów ze sprzedaży mienia	382.275,00 zł	673.656,00 zł	479.000,00 zł
Efekty rezygnacji z inwestycji	---	1.615.400,00 zł	2.484.679,00 zł
Razem	3.753.308 zł	7.446.247,00 zł	8.361.870,00 zł
Skumulowana różnica	X	11.199.555,00 zł	19.561.425,00 zł

10.3 Harmonogram

Harmonogram działań naprawczych został umieszczony w poniższej tabeli:

Lp	Działanie	data od kiedy ?
----	-----------	-----------------

1.	Zmiana tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze	wrzesień 2014 r.
2.	Zmiana regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania nauczycieli oraz przyznawania i wypłacania dodatków mieszkaniowych	marzec 2014 r.
3.	Redukcja zatrudnienia w ramach działań oszczędnościowych oraz zmniejszenia wynagrodzeń w Urzędzie Gminy i jednostkach oświatowych	luty 2014 r.
4.	Zwiększenie dochodów gminy z tytułu dotacji celowej z budżetu państwa na przedszkola	styczeń 2013 r.
5.	Zwiększenie wpływów z tytułu podatku: - windykacja podatków i opłat, - zwiększenie stawek podatków od budynków mieszkalnych i pozostałych oraz podatku rolnego, - zmiana uchwały w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości, - wpływy z podatków od nowych przedsiębiorców	2013 r. styczeń 2014 r. styczeń 2015 r. styczeń 2014 r.
6.	Zmniejszenie wysokości diet radnych	styczeń 2014 r.
7.	Zmniejszenie wydatków na zakup energii elektrycznej: - z powodu ograniczenia oświetlenia ulicznego, - w wyniku przetargu na zakup energii elektrycznej	2013 r.
8.	Zmniejszenie dopłaty do połączeń komunikacyjnych	2013 r.
9.	Połączenie Gminnego Ośrodka Kultury z Gminną Biblioteką	kwiecień 2014 r.
10.	Wpływy ze sprzedaży mienia	2013 r.
11.	Rezygnacja z inwestycji i promocji gminy	styczeń 2014 r.

11. Projekcje sytuacji finansowej Gminy z uwzględnieniem działań naprawczych oraz pożyczki z budżetu Państwa

Projekcje opierają się na długoterminowej prognozie wolnych środków finansowych. Ich wielkość wskazuje na zdolność jednostki do regulowania zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek, a więc do spłaty rat kapitałowych i odsetek, a także na zdolność do samodzielnego finansowania inwestycji.

Zamieszczone w niniejszym rozdziale tabele i wykresy zostały przygotowane w celu zobrazowania zjawisk występujących w budżecie jednostki w latach objętych analizą. Przedstawione tabele obrazują sytuację finansową jednostki oraz odzwierciedlają przepływy środków pieniężnych w kolejnych latach w sposób przypominający analizę „cash flow” stosowaną w przedsiębiorstwach.

11.1 Założenia analizy, zobowiązania finansowe Gminy

Założenia ogólne

Punktem wyjścia dla prognoz były dane dotyczące wykonania budżetów lat 2009-2013, a także plan budżetu 2014 wg stanu na dzień 30 stycznia 2014 roku.

Ze względu na niezbędną w procesie prognozowania ostrożność, poszczególne pozycje dochodów bieżących i wydatków bieżących po 2018 roku (bez kosztów obsługi długu) przyjmują stałą wartość na poziomie 2018 roku.

Wartości dla lat 2015-2018 zostały zaprognozowane jako pochodna wartości z roku 2014, indeksowanych o odpowiednie wskaźniki wzrostu, dla których wagi określono w kolumnie 'Założenia wzrostu', przy czym spłatę zobowiązań w 2014 roku potraktowano jako wydatki jednorazowe.

Założenia do prognoz dochodów

Dochody budżetowe bieżące podzielono wg źródeł i przyjęto dla nich następujące założenia:

Tabela 11: Dochody - przyjęte założenia

Wyszczególnienie	Założenia wzrostu			2014	2015	2016	2017	2018
	stały	% PKB	% inflacji					
Wpływy z podatków (dz. 75601, dz. 75615, dz. 75616)				8 213 358	9 308 674	9 579 399	9 616 014	9 152 045
Podatek rolny	0%	0%	100%	282 500	289 563	296 802	304 222	311 523
Podatek leśny	0%	0%	100%	47 600	48 790	50 010	51 260	52 490
Podatek od nieruchomości	5%	0%	0%	6 764 258	7 824 721	8 059 721	8 059 721	7 559 721
Podatek od środków transportowych	0%	0%	100%	564 000	578 100	592 553	607 366	621 943
Podatek od spadków i darowizn	0%	0%	0%	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Podatek od czynności cywilnoprawnych	0%	0%	100%	500 000	512 500	525 313	538 445	551 368
Wpływy z karty podatkowej	0%	0%	0%	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Pozostałe wpływy z podatków	0%	0%	0%	0	0	0	0	0
Wpływy z opłat				3 443 000	3 469 075	3 495 801	3 523 197	3 550 154
Oplata skarbową	0%	0%	100%	45 000	46 125	47 278	48 460	49 623
Opłaty eksploatacyjne	0%	0%	0%	2 400 000	2 400 000	2 400 000	2 400 000	2 400 000
Opłaty za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	0%	0%	100%	175 000	179 375	183 859	188 456	192 979
Inne opłaty (§ 0690, w tym wywóz nieczystości stałych mieszkańców gminy)	0%	0%	100%	823 000	843 575	864 664	886 281	907 552
Udział w podatkach budżetu państwa				7 737 201	7 891 945	8 049 783	8 129 779	8 366 507
Pod. dochodowy od osób fizycznych (przyjęto wzrost w kolejnych latach o 2%)	0%	50%	0%	7 337 201	7 483 945	7 633 623	7 768 296	7 942 022
Pod. dochodowy od osób prawnych (przyjęto wzrost w kolejnych latach o 2%)	0%	50%	0%	400 000	408 000	416 160	424 483	424 485
Dochody z majątku				658 575	792 864	601 188	325 243	128 249
Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych (§ 0750)	0%	0%	100%	85 000	87 125	89 303	91 536	93 733
Wpływy z tyt. odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	0%	0%	0%	382 275	673 656	479 000	200 000	0
Wpływy z opłat za zarząd i wieczyste użytkowanie nieruchomości (§ 0470)	0%	0%	100%	31 300	32 083	32 885	33 707	34 516
Dotacja celowa w ramach programów finans. z udz. środków europ				160 000	0	0	0	0
Pozostałe dochody				650 000	666 250	682 906	699 979	716 778
Wpływy z usług (§ 0830)	0%	0%	100%	645 000	661 125	677 653	694 594	711 265
Inne dochody (§ 0970)	0%	0%	100%	5 000	5 125	5 253	5 385	5 513
Subwencje z budżetu państwa				18 125 693	17 878 225	18 274 621	18 680 927	19 080 733
Subwencja oświatowa	0%	0%	100%	15 992 253	15 742 008	16 135 558	16 538 947	16 935 883
Subwencja wyrównawcza	0%	0%	0%	2 022 377	2 022 377	2 022 377	2 022 377	2 022 377
Subwencja równoważąca	0%	0%	100%	111 063	113 840	116 686	119 603	122 473
Dotacje celowe z budżetu państwa				7 175 146	6 744 342	6 744 342	6 744 342	6 744 342
Zadania bieżące zlecone i powierzone – na poziomie 2014 r.	0%	0%	100%	5 544 753	5 544 753	5 544 753	5 544 753	5 544 753
Zadania bieżące zlecone i powierzone (par. 4-a cyf.: 7, 8 i 9)	0%	0%	100%	492 411	0	0	0	0
Zadania bieżące własne	0%	0%	100%	1 137 982	1 199 589	1 199 589	1 199 589	1 199 589
Środki na dofinansowanie zadań ze źródeł pozabudżetowych				64 000	0	0	0	0
Inne (dz.754)	0%	0%	0%	64 000	0	0	0	0
Razem				46 066 973	46 751 375	47 428 040	47 719 481	47 738 808

Źródło: Opracowanie własne

Założenia do prognoz wydatków bieżących

Wydatki bieżące podzielono wg działów i w ramach każdego działu wyodrębniono wydatki wg kilku grup. Przyjęto dla nich następujące założenia:

Tabela 12: Wydatki bieżące - przyjęte założenia

Wyszczególnienie	Założenia wzrostu			2014	2015	2016	2017	2018
	Staty	% PKB	% Inflacji					
010 Rolnictwo i łowiectwo				224 153	164 405	165 000	165 000	170 000
Wydatki bieżące - Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	224 153	164 405	165 000	165 000	170 000
020 Leśnictwo				2 000	2 000	2 101	2 154	2 205
Wydatki bieżące - Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	2 000	2 000	2 101	2 154	2 205
400 Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę				1 717 823	100 000	230 000	1 826 951	732 549
Wydatki bieżące - Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług (nie będzie dopłat do wody)	0%	0%	100%	344 467	0	0	0	0
Remonty				0	100 000	230 000	0	0
Wydatki inwestycyjne				1 373 356	0	0	1 826 951	732 549
600 Transport i łączność				2 738 633	1 288 502	1 302 321	1 626 485	2 050 422
Dotacje celowe realizowane na podstawie porozumień między j.s.t	0%	0%	100%	640 000	435 768	435 768	435 768	435 768
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	100%	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Remonty	0%	0%	200%	273 383	500 000	500 000	210 000	220 000
Wydatki bieżące - Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług bez remontów	0%	0%	100%	1 068 695	302 734	316 553	630 717	844 654
Wydatki majątkowe				706 555	0	0	300 000	500 000
700 Gospodarka mieszkaniowa				129 067	110 000	160 000	10 000	10 000
Wydatki bieżące - Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	111 203	10 000	10 000	10 000	10 000
Remonty				0	100 000	150 000	0	0
Wydatki inwestycyjne	0%	0%	100%	17 864	0	0	0	0
710 Działalność usługowa				124 350	15 000	15 000	15 000	15 000
Wydatki bieżące - zakup usług				31 900	10 000	10 000	10 000	10 000
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	0%	92 450	5 000	5 000	5 000	5 000
720 - Informatyka				257 500	0	0	0	0
Wydatki inwestycyjne				257 500	0	0	0	0
750 Administracja publiczna (rozdz. 75011, 75014, 75022, 75075, 75095)				470 258	354 897	358 836	362 873	366 845
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	100%	153 695	157 537	161 476	165 513	169 485
Świadczenia na rzecz osób fizycznych (diety radnych i sołtysów)	0%	0%	100%	223 362	192 360	192 360	192 360	192 360
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług (bez wydatków na promocję gminy)	0%	0%	100%	47 559	5 000	5 000	5 000	5 000
Pozostałe wydatki bieżące (od 2015 r. nie będzie programu Comenius)	0%	0%	100%	45 642	0	0	0	0
750A Administracja publiczna - koszty funkcjonowania organów JST (rozdz. 75023)				4 179 389	4 012 182	3 998 909	3 909 357	3 914 797
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	100%	3 323 990	3 200 000	3 200 000	3 250 000	3 250 000
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	0%	0%	100%	11 840	11 000	11 000	11 000	11 000
Remonty	0%	0%	100%	17 046	184 972	167 909	18 357	18 797
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	671 676	516 210	520 000	525 000	530 000
Pozostałe wydatki bieżące	0%	0%	100%	154 837	100 000	100 000	105 000	105 000
751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa				2 691	2 758	2 827	2 898	2 968
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	100%	1 934	1 982	2 032	2 083	2 133

Wyszczególnienie	Założenia wzrostu			2014	2015	2016	2017	2018
	Staly	% PKB	% inflacji					
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	757	776	795	815	835
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa				423 203	421 250	424 532	328 345	332 134
Dotacje	0%	0%	100%	6 000	0	0	0	0
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	100%	46 360	36 000	36 000	37 000	38 000
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	0%	0%	100%	30 000	30 750	31 519	32 307	33 082
Remonty	0%	0%	100%	20 000	120 500	121 013	21 538	22 052
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	178 016	122 000	123 000	124 000	125 000
Pozostałe wydatki bieżące (+ rezerwa)	0%	0%	100%	142 827	112 000	113 000	113 500	114 000
757 - Obsługa długu publicznego				1 373 085	1 455 939	1 170 313	941 813	759 313
Odsetki				1 200 000	1 372 313	1 170 313	941 813	759 313
Poręczenia				173 085	83 626	0	0	0
758 Różne rozliczenia				100 000	102 500	215 500	325 500	354 000
Pozostałe wydatki bieżące	0%	0%	100%	100 000	102 500	215 500	325 500	354 000
801 Oświata i wychowanie				33 434 807	23 421 556	23 604 431	23 359 312	23 604 075
Dotacje	0%	0%	100%	1 393 975	1 393 975	1 393 975	1 393 975	1 393 975
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	100%	23 545 553	16 968 334	16 968 334	17 000 000	17 100 000
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	0%	0%	100%	884 886	855 237	855 237	855 237	860 000
Remonty	0%	0%	100%	223 333	350 000	380 000	210 000	250 000
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	3 995 535	2 877 202	2 900 000	2 900 000	3 000 000
Pozostałe wydatki bieżące	0%	0%	100%	2 595 893	976 808	1 106 885	1 000 100	1 000 100
Wydatki inwestycyjne				795 632	0	0	0	0
851 Ochrona zdrowia				259 600	175 300	176 300	177 400	179 450
Dotacje	0%	0%	100%	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	100%	73 700	74 000	74 500	75 000	76 000
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	146 000	80 000	80 500	81 000	82 000
Pozostałe wydatki bieżące	0%	0%	100%	19 900	1 300	1 300	1 400	1 450
852 Pomoc społeczna				6 676 145	6 719 867	6 856 052	7 023 175	7 160 532
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	100%	1 272 467	1 272 467	1 272 467	1 300 000	1 300 000
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	0%	0%	100%	5 158 622	5 287 203	5 419 383	5 554 868	5 688 185
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	150 930	106 232	108 888	111 610	114 289
Pozostałe wydatki bieżące	0%	0%	100%	94 126	53 965	55 314	56 697	58 058
853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej				635 710	593 710	598 037	611 858	616 222
Wydatki majątkowe				46 222	0	0	0	0
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	100%	420 615	420 615	420 615	430 000	430 000
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	168 873	173 095	177 422	181 858	186 222
854 Edukacyjna opieka wychowawcza				466 392	318 392	318 867	319 500	319 700
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	0%	0%	100%	330 360	264 401	264 401	265 000	265 000
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	0%	0%	100%	69 019	17 966	17 966	18 000	18 000
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	24 174	23 025	23 500	23 500	23 500
Pozostałe wydatki bieżące	0%	0%	100%	42 839	13 000	13 000	13 000	13 200
900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska				1 669 477	1 498 073	1 533 073	1 415 000	2 246 000
Remonty	0%	0%	100%	85 000	365 000	400 000	265 000	66 000
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług (w tym wywóz śmieci dla mieszkańców)	0%	0%	100%	1 538 400	1 133 073	1 133 073	1 150 000	1 180 000

Wyszczególnienie	Założenia wzrostu			2014	2015	2016	2017	2018
	Staty	% PKB	% inflacji					
Wydatki majątkowe				46 077	0	0	0	1 000 000
921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego				860 000	705 169	705 169	705 169	710 000
Dotacje	0%	0%	100%	860 000	705 169	705 169	705 169	710 000
926 Kultura fizyczna i sport				122 690	89 875	90 772	91 691	92 596
Dotacje	0%	0%	100%	60 000	30 750	31 519	32 307	33 082
Zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług	0%	0%	100%	5 000	5 125	5 253	5 384	5 514
Pozostałe wydatki bieżące	0%	0%	100%	54 000	54 000	54 000	54 000	54 000
Zadania inwestycyjne				3 690	0	0	0	0
Wydatki razem				55 866 973	41 551 375	41 928 040	43 219 481	43 638 808

Źródło: Opracowanie własne

Z analiz wynika, że aby odzyskać płynność finansową, Gmina potrzebuje zrestrukturyzować swoje zobowiązania wobec banków. Proponuje się tutaj działania mające na celu osiągnięcie harmonogramu zbliżonego do przedstawionego poniżej.

Tabela 13: Harmonogram spłaty dotychczas zaciągniętych zobowiązań po restrukturyzacji

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Transze	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Raty kapitałowe	4 200 000	2 300 000	2 300 000	3 000 000	2 500 000	2 500 000	3 000 000	3 000 000	2 196 252
Odsetki	1 200 000	982 313	867 313	734 813	597 313	472 313	334 813	184 813	54 906
Stan na koniec roku	20 796 252	18 496 252	16 196 252	13 196 252	10 696 252	8 196 252	5 196 252	2 196 252	-

Źródło: Opracowanie własne.

Kolejna tabela ukazuje harmonogram spłaty wnioskowanej pożyczki z budżetu Państwa w ramach programu naprawczego.

Tabela 14: Harmonogram spłaty pożyczki z budżetu Państwa

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Transze	13 000 000	-	-	-	-	-
Raty kapitałowe	-	2 900 000	3 200 000	1 500 000	1 600 000	1 500 000
Odsetki	-	390 000	303 000	207 000	162 000	114 000
Stan na koniec roku	13 000 000	10 100 000	6 900 000	5 400 000	3 800 000	2 300 000

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Transze	-	-	-	-	-	-
Raty kapitałowe	700 000	500 000	1 100 000	-	-	-
Odsetki	69 000	48 000	33 000	-	-	-
Stan na koniec roku	1 600 000	1 100 000	0	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne.

W 2014 roku Gmina oczekuje zwrotu pożyczki z ZUK w kwocie 1 mln zł (pozostałe przychody).

12. Podsumowanie

Gmina Piekoszków przekroczyła dopuszczalny poziom zadłużenia oraz utraciła bieżącą płynność finansową, co jest przesłanką do realizacji programu naprawczego.

Gmina będzie ubiegać się o pożyczkę na cele naprawcze w kwocie 13 mln PLN z okresem spłaty do 2025 roku. Pożyczka przeznaczona będzie na spłatę narastających zobowiązań wymagalnych.

Z analizy wynika, że Gmina Piekoszków spełni relację z art. 243 ufp w 2018 roku. Zaplanowane przedsięwzięcia naprawcze pozwolą Gminie odzyskać płynność finansową.